

Biuletyn Archiwalny

ARCHIWA
PAŃSTWOWE

W NUMERZE

- Kolejne archiwalia wpisane na listę „Pamięci Świata” **3**
- Uroczyste obchody 1000-lecia Litwy **4**
- „Dawna kartografia miast” - XXIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii **5**

SPIS TREŚCI

I. Z ZAGRANICY

1. Konferencje, seminaria, spotkania	6
2. Programy i projekty	7
3. Współpraca z archiwami zagranicznymi	8
4. Współpraca z ośrodkami polonijnymi	9
5. Wyjazdy zagraniczne	9
6. Umowy	10
7. Nabytki	10
8. Wypożyczenia	11

II. Z KRAJU

1. Posiedzenie Rady Dziedzictwa Archiwalnego, 16 IX 2009 r.	12
2. Posiedzenie Centralnej Komisji Metodycznej, 7-8 VII 2009 r.	12
3. Posiedzenie Centralnej Komisji Oceny Dokumentacji, 15 IX 2009 r.	13
4. Komisje i zebrania naukowe	13
5. Konferencje, sesje, spotkania	19
6. Szkolenia, warsztaty	25
7. Działalność edukacyjna i popularyzatorska	26
8. Wydawnictwa	50
9. Wizyty	52
10. Jubileusze.....	54
11. Inwestycje	54

III. ZASÓB ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. Nabytki i darowizny	56
2. Przesunięcia między archiwami	60
3. Digitalizacja materiałów archiwalnych	60
4. Mikrofilmowanie	61
5. Konserwacja	62
6. Dokumentacja osobowo-płacowa	62

IV. SPRAWY KADROWE

1. Zmiany kadrowe w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych	64
---	----

Kolejne archiwalia wpisane na listę „Pamięci Świata”

W dniach 29-31 lipca 2009 r. odbyło się spotkanie Międzynarodowego Komitetu Doradczego UNESCO w ramach Programu UNESCO „Memory of the World” („Pamięć Świata”). Stronę Polską reprezentował prof. Władysław Stępnia, Doradca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.

Podczas spotkania podjęto decyzję o wpisaniu na listę UNESCO kolejnych polskich archiwaliów. Uznanie UNESCO zyskała propozycja grupy państw (Polski, Białorusi, Litwy, Ukrainy, Rosji i Finlandii) uhonorowania w ten sposób zbiorów archiwalnych i bibliotecznych Radziwiłłów. Ta, liczbowo najobszerniejsza i pod względem znaczenia historycznego najważniejsza, część dziedzictwa kulturowego Radziwiłłów przechowywana jest w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, w ramach zespołu Archiwum Warszawskie Radziwiłłów. Obejmuje ona 39 000 jednostek archiwalnych, spośród których m.in.: dokumenty Archiwum Wielkiego Księstwa Litewskiego i Rzeczypospolitej. Archiwalia te zawierają materiały wykraczające swym znaczeniem poza obszar Europy Środkowej i Wschodniej.

Samodzielną inicjatywą polską była natomiast, oceniona niezwykle wysoko przez UNESCO, propozycja wpisu na listę światową Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu, będącego obecnie w gestii Association Instytut Litteraire „Kultura” w Paryżu. Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu zawiera kompletną dokumentację działalności tej instytucji emigracyjnej z lat 1946-2000, która dzięki realizowanej przez dziesięciolecia wizji jej założyciela Jerzego Giedroycia i jego współpracowników odegrała istotną rolę w pokojowym przezwyciężeniu systemu realnego socjalizmu oraz pojałtańskiego podziału świata, jak również wypracowała podstawy dialogu i pojednania społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej.

Archiwum obejmuje m.in. wszystkie prace publikowane przez Instytut do 2000 roku oraz korespondencję Jerzego Giedroycia z autorami, intelektualistami, politykami świata zachodniego i dysydentami z krajów bloku komunistycznego, z takimi osobistościami jak André Malraux, Albert Camus, Aleksander Solżenicyn, Josef Brodski, Czesław Miłosz, Bertrand Russell, Henry Kissinger, Zbigniew Brzeziński, Witold Gombrowicz czy Gustaw Herling-Grudziński. Materiały te tworzą jedną z najważniejszych części polskiego dziedzictwa dokumentacyjnego. Stanowią łącznie 163 m.b. archiwaliów, w tym:

- 512 t. Biblioteki Kultury,
 - 134 t. „Zeszytów Historycznych”
 - 637 z. czasopisma „Kultura”.
 - 100 tys. listów przychodzących i kopie wszystkich wysłanych,
- materiały archiwalne redakcji i wydawnictwa,
- nagrania, filmy, zdjęcia,
 - zbiór książek, kolekcja dzieł sztuki (obrazy, grafiki, medale).

NDAP

Uroczyste obchody 1000-lecia Litwy

W dniach 5-6 lipca odbyły się uroczystości państwowe w Wilnie, związane z przypadającą w 2009 r. 1000-letnią rocznicą powstania państwa litewskiego. Organizatorami obchodów byli: Departament Archiwów Litwy, Muzeum Narodowe w Wilnie oraz Litewskie Muzeum Sztuki. Wśród zaproszonych gości z kilku państw Europy znaleźli się dyrektorzy oraz reprezentanci archiwów narodowych. W skład polskiej delegacji wchodził: dr Sławomir Radoń – Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, dr Barbara Berska – Zastępca Naczelnego Dyrektora oraz dr Hubert Wajs – Dyrektor Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie.

Jednym z głównych punktów programu obchodów było otwarcie kilku wystaw muzealnych i archiwalnych, obrazujących dzieje państwa litewskiego na przestrzeni kilku wieków oraz jego relacje z sąsiadami. W dniu 5 lipca polska delegacja wzięła udział w uroczystym otwarciu wystawy pt. „Litwa w Dawnych Źródłach Historycznych”. Na ekspozycji zaprezentowano m. in. 13 dokumentów z okresu od XIV do XVIII w., wypożyczonych stronie litewskiej z zasobu Archiwum Głównego Akt Dawnych, w tym widymat aktu Unii Lubelskiej z 1569 r. W drugim dniu uroczystości odbyło się uroczyste otwarcie odbudowanego Pałacu Wielkich Książąt Litewskich z udziałem Prezydenta Republiki Litewskiej Valdas Adamkusa oraz koronowanych głów i prezydentów z państw zaproszonych. W uroczystościach wziął udział także Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Lech Kaczyński

NDAP

„Dawna kartografia miast” - XXIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii

W dniach 24-26 września odbyła się w Warszawie XXIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii dotycząca dawnej kartografii miast. Organizatorami konferencji byli: Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Zespół Historii Kartografii Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk, Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne S.A. oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Prezydenta m.st. Warszawy oraz Głównego Geodety Kraju. Patronat medialny objął Magazyn Geoinformacyjny „Geodeta”. Odpowiedzialny za przygotowanie i przebieg konferencji był pracownik Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, Paweł E. Weszpiński.

Konferencja posiadająca blisko trzydziestoletnią tradycję, cieszyła się wielką popularnością. Udział w niej wzięło 82 przedstawicieli archiwów państwowych (z Warszawy, Krakowa, Lublina, Łodzi, Szczecina, Radomia i Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie), ośrodków naukowych, bibliotek z Polski i zagranicy m.in. z Rygi, Sankt Petersburga, Moskwy, Berlina i Brna. Uczestnicy przedstawili 36 referatów i komunikatów oraz 15 posterów.

Tematem konferencji była dawna kartografia miast m.in.: Lublina, Łodzi, Poznań, Słupska, Szczecina, Warszawy, Wieliczki i Wrocławia. Referenci przedstawili wyniki badań z zakresu analizy dawnych planów, dzieje zbiorów i poszczególnych planów, omówili zagadnienia związane

z wykorzystaniem dawnych planów do współczesnych badań naukowych, odnieśli się także do opracowań map historycznych oraz popularyzacji map poprzez Internet.

Konferencji towarzyszyły cztery wystawy: „Warszawa. Obrazy z dziejów. Plany, mapy i widoki Warszawy 1641-2007” (autor Paweł E. Weszpiński, APW), „Plany i widoki Lublina XVII–XXI wiek” (autor Piotr Dymmel, AP w Lublinie), „Карты Польши в хранилищах Музея города Риги и мореходства” (autorka Ingrīda Miklāva, Muzeum Historyczne Miasta Rygi i Żeglugi Morskiej) oraz „Plany miasta Wieliczki i kopalni soli w zbiorach Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce” (autor Wojciech Gawroński, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce).

Archiwum Państwowe m.st. Warszawy

I. Z ZAGRANICY

1. Konferencje, seminaria, spotkania

NDAP

- 5 VII 2009 r. – z okazji obchodów 1000-lecia państwa litewskiego miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy pt. „Litwa w dokumentach historycznych”. W uroczystości wzięła udział również polska delegacja w składzie: dr Sławomir Radoń, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, dr Barbara Berska, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, Anna Czajka, kierownik Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów i Doradca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych oraz dr Hubert Wajs, Dyrektor Archiwum Głównego Akt Dawnych;
- 27 VII – 2 VIII 2009 r. – prof. Władysław Stępiak, Doradca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych wziął udział w posiedzeniu Międzynarodowego Komitetu Doradczego programu UNESCO „Pamięć Świata” w Bridgetown;
- 7-10 IX 2009 r. – dr Barbara Berska, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, oraz Ryszard Wojtkowski, Dyrektor Archiwum m.st. Warszawy złożyli wizytę w Estońskich Archiwach Państwowych w związku z uroczystym otwarciem wystawy pt. „Wykonywa się fotografie... Znani i nieznanymi w obiektywie warszawskich fotografów z II połowy XIX wieku” przygotowanej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy. Delegacja polska odbyła szereg spotkań z przedstawicielami archiwów estońskich w celu wymiany doświadczeń w kwestii digitalizacji zasobu i jego udostępniania on-line;
- 10-13 IX 2009 r. – dr Barbara Berska, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, wzięła udział w XXXI sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich poza Krajem zatytułowanej „Polskie rody i osobistości poza Krajem i ich wkład w życie kulturalne krajów emigracji”, która miała miejsce w Montresor;
- 13-15 IX 2009 r. – w Bad Arolsen miało miejsce spotkanie Strategicznej Grupy Roboczej Międzynarodowej Komisji ds. Międzynarodowej Służby Poszukiwań. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych reprezentowała dr Anna Laszuk. Celem spotkania była praca nad projektem nowej umowy międzynarodowej przygotowanym przez Grupę na przełomie 2008/2009;
- 16-18 IX 2009 r. – odbyło się w Helsinkach pierwsze spotkanie szefów pracowni konserwatorskich archiwów narodowych państw Unii Europejskiej. Spotkanie miało na celu zainicjowanie ścisłej współpracy oraz wymiany doświadczeń w dziedzinie konserwacji i zabezpieczania archiwaliów pomiędzy narodowymi archiwami krajów UE. W spotkaniu wzięła udział Anna Czajka, Kierownik Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów (AGAD), która przedstawiła prezentację na temat działalności pracowni konserwatorskich w Polsce. W czasie sesji otwartej dla słuchaczy wygłosiła referat pt. „Difficult choices of Polish archival conservation – between historical treasures and fragile modern documents”.

AP W ELBLĄGU ZS. W MALBORKU

- 15 IX 2009 r. – Arkadiusz Wełniak przedstawił w Johanniszentrum w Witten (Niemcy) referat pt. „Procesy migracyjne i powojenne osadnictwo ludności polskiej na ziemi elbląskiej w świetle archiwaliów”.

AP W KATOWICACH

- 15 IX 2009 r. – w ramach projektu pn. „Migracje i pamięć” realizowanego przez Osteuropa-Institut w Ratzbonie we współpracy z Archiwum Miejskim w Ratzbonie pracownik AP w Katowicach prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek wygłosił wykład poświęcony Archiwum Państwowemu w Katowicach i jego zasobowi oraz jego znaczeniu dla realizowanego projektu badawczego „Regiony pograniczne we wschodniej i środkowowschodniej Europie”.

AP W SZCZECINIE

- 22-25 IX 2009 r. – dr Paweł Gut wziął udział w dorocznym zjeździe archiwistów niemieckich – 79. Deutscher Archivtag w Regensburgu;

AP M.ST. WARSZAWY

- 7-10 IX 2009 r. – na zaproszenie Estońskich Archiwów Państwowych przebywała w Estonii delegacja polskich archiwów państwowych w składzie: dr Barbara Berska - Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, Ryszard Wojtkowski - Dyrektor Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, Anna Belka - specjalista ds. promocji Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Wizyta miała związek z otwarciem wystawy pt. „Wykonywa się fotografie... Znani i nieznanymi w obiektywie warszawskich fotografów z II połowy XIX wieku”, przygotowanej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy. Otwarcia ekspozycji dokonał Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Estonii, Tomasz Chłoń i dyrektor Estońskich Archiwów Państwowych, Priit Pirsko. Członkowie polskiej delegacji odwiedzili Państwowe Archiwum Filmowe, Miejskie Archiwum Państwowe w Tallinie oraz Archiwum Historyczne w Tartu, gdzie m.in. zapoznali się z technikami zabezpieczania i digitalizacji dokumentów oraz udostępniania ich w Internecie.

2. Programy i projekty

NDAP

- NDAP kontynuowała realizację projektu *Index Polaków zamordowanych i represjonowanych za pomoc Żydom w czasie II wojny światowej*. We wrześniu br. nastąpiły istotne zmiany organizacyjne. Z funkcji koordynatora naukowego, ze względu na liczne inne zobowiązania zawodowe, zrezygnował dr hab. Grzegorz Berendt. Jego obowiązki powierzono tymczasowo dr Aleksandrze Namysło z Oddziału IPN w Katowicach, dotychczas koordynującej badania w tej placówce. Jej kandydatura winna zostać ostatecznie zaakceptowana przez przewodniczącego Rady Programowej Indexu, prof. Władysława Bartoszewskiego. Latem br. pozyskano fundusze na kontynuację prac badawczych w ramach projektu. Kwerendy zostaną przeprowadzone

w archiwach kościelnych Polski południowo-wschodniej oraz w archiwach zagranicą (USA i Niemcy). NDAP nadal zajmuje się administracją centralnej bazy danych oraz nadzorem nad wprowadzaniem do niej nowo pozyskanych informacji. Planowane jest też zorganizowanie wyjazdu w celu prac archiwalnych w Archiwum Państwowym w Münster (Staatsarchiv Münster).

AP W KATOWICACH

- 2 VII 2009 r. – w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego odbyło się posiedzenie Komisji Koordynacyjnej, utworzonej w wyniku realizacji Wspólnego Oświadczenia o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim i Krajem Związkowym Północna Nadrenia – Westfalia (z 14 XI 2008 r.) Zostały tam przedstawione obszary i tematy działania archiwum w ramach tej współpracy, w tym: współdziałanie w zakresie konserwacji i wspólnych projektów badawczych oraz wykorzystania doświadczeń niemieckich w budownictwie archiwalnym;
- Archiwum kontynuuje program: „Europe for Citizens 2007-2013” – Action 4 – Active European Remembrance Projects 2007; Nr REM 018; Applicant Organisation: Grenzlandmuseum Eichsfeld e. Duderstädter Strasse 7 37339; koordynator R. Kaczmarek, uczestnicy: R. Kaczmarek, M. Węcki; Title: Erinnerungskultur und regionale Identität; Czas realizacji: 2008- 2010;
- Dyrektor archiwum, dr Piotr Greiner uczestniczy w projekcie pn. „Atlas historyczny miast Śląska”, którego organizatorami są: Instytut Historii Uniwersytetu Wrocławskiego i Herder-Institut w Marburgu;
- Kontynuowano realizację projektu unijnego pn. „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

AP M.ST. WARSZAWY

- W porozumieniu z Archiwum Państwowym Gruzji, Ambasadą RP w Tbilisi, Stowarzyszeniem Wspólnota Polska i Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy uczestniczy w projekcie mającym na celu przygotowanie wystawy pt. „Polacy w Gruzji”, poświęconej działalności i znaczeniu emigracji polskiej w Gruzji. Na ekspozycję złożą się materiały archiwalne przechowywane m.in. w Archiwum Państwowym Gruzji. Otwarcie wystawy nastąpi w Domu Polonii w Warszawie w maju 2010 roku, w 90. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych Polski i Gruzji

3. Współpraca z archiwami zagranicznymi

NDAP

- 17-28 VIII 2009 r. – przebywali w Poczdamie pracownicy Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim, Agnieszka Niekrasz i Juliusz Sikorski. Archiwiści kontynuowali prace rozpoczęte w ubiegłym roku w Brandenburskim Archiwum Krajowym w Poczdamie (Brandenburgisches Landeshauptarchiv Potsdam), mające na celu przygotowanie wspólnej wystawy poświęconej

dziejom miasta Gorzowa od lokacji po współczesność, która będzie uświetniała obchody sześćdziesięciolecia Archiwum Państwowego w Gorzowie przypadające na rok 2010. Przedstawiciele archiwum na prośbę dyrektora archiwum dr Klausa Neitmanna przygotowali prezentację dotyczącą dziejów i zasobu gorzowskiego archiwum oraz zasad funkcjonowania służby archiwalnej w Polsce, prezentacja spotkała się z dużym zainteresowaniem archivistów niemieckich.

AP M.ST. WARSZAWY

- 8 IX 2009 r. – w siedzibie Archiwów Państwowych w Tallinie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy pt. „Wykonywa się fotografie... Znani i nieznanymi w obiektywie warszawskich fotografów z II połowy XIX wieku” przygotowanej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy.

AP WE WROCŁAWIU

- 7 IX - 2 X 2009 r. – dr Roman Stelmach z Archiwum Państwowego we Wrocławiu przebywał na wyjeździe służbowym w Archiwum Narodowym w Pradze, gdzie rejestrował akta i dokumenty do dziejów Śląska i Polski.

4. Współpraca z ośrodkami polonijnymi

AP W KATOWICACH

- W ramach współpracy z Instytutem Piłsudskiego w Nowym Jorku, pracownicy archiwum wykonali skany z mikrofilmów ostatniej części akt z okresu Powstań Śląskich.

AP W PŁOCKU

- 1 IX 2009 r. – Elżbieta Pajor, starszy archiwista z AP w Płocku Oddział w Kutnie, powróciła z rocznego pobytu w Bibliotece Polskiej w Paryżu, gdzie prowadziła prace konserwatorskie zbiorów Biblioteki i opracowywała spuścizny ze zbiorów specjalnych BPP (spuściznę Mieczysława Biesiekierskiego oraz fragmenty spuścizn: Anny Bohomolec, Seweryna Różyckiego, Tadeusza Błaszkwicza, Heleny Mabel-Orłowskiej – wszystkie związane tematycznie z działalnością PCK we Francji);

AP M.ST. WARSZAWY

- 9 VIII - 30 IX 2009 r. – kierownik oddziału AP m.st. Warszawy w Otwocku, Teresa Walczak i kierownik Oddziału II APW, Regina Badura-Lipska uczestniczyły w pracach nad porządkowaniem i ewidencjonowaniem zbiorów Instytutu Literackiego w Maisons-Laffitte we Francji. To część pierwszego etapu prac w ramach czteroletniego projektu prowadzonego przez Bibliotekę Narodową, mającego na celu uporządkowanie i zewidencjonowanie zasobu archiwum Instytutu;

5. Wyjazdy zagraniczne

NAC

- 20-31 VII 2009 r. – Łukasz Skowron – p.o. kierownika Pracowni Digitalizacji NAC wziął udział w drugim module „letniej szkoły” z zakresu identyfikacji i konserwacji fotografii w Martinie (Słowacja) w ramach „Fundamentals of the Conservation of Photographs” – trzyletniego

programu organizowanego przez The Getty Conservation Institute (GCI) w Los Angeles, we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych i Wzornictwa w Bratysławie oraz Słowacką Biblioteką Narodową w Martinie;

- 10-23 VIII 2009 r. – pobyt Katarzyny Plewki z Oddziału Fotografii NAC u Juliusza Englerta – działacza polonijnego i fotografa emigracji polskiej w Londynie, ofiarodawcy cennej liczącej kilkadziesiąt tysięcy zdjęć kolekcji materiałów fotograficznych – w czasie którego dokonała opisów i identyfikacji zdjęć ze zbiorów J. Englerta (ok. 335 fotoindeksów i opis 1250 fotografii cyfrowych).

AP W KRAKOWIE

- 24 VII - 1 sierpnia 2009 r. – Mariola Szaleniec z Archiwum Państwowego w Krakowie przebywała w Udine, gdzie przeprowadziła rozpoznanie spuścizny profesora Andrzeja Litwornii (1943-2006), wybitnego historyka literatury polskiej, nauczyciela akademickiego i znawcy kultury włoskiej.

6. Umowy

NDAP

- 6 VIII 2009 r. – została podpisana umowa między Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych a Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednanie w sprawie rozpoczęcia nowego etapu prac w ramach realizowanego od 2006 r. projektu *Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką*. NDAP zobowiązała się do kontynuowania działań, mających na celu pozyskiwanie informacji o ofiarach wojny i gromadzenia ich w centralnej bazie danych. Na koniec 2009 r. planowane jest przeprowadzenie kwerend archiwalnych w 2 archiwach państwowych: w Gdańsku oraz we Wrocławiu. Poszukiwania w dokumentacji archiwalnej zostaną rozszerzone na kolejne archiwa w 2010 r. Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie, która wygrała konkurs na koordynatora programu w latach 2009-2011, kontynuuje proces udostępniania już zebranych danych w serwisie internetowym: www.straty.pl

7. Nabytki

AP. M.ST. WARSZAWY

- Estońskie Archiwum Filmowe w Tallinie (Estonian Film Archives) udostępniło Archiwum Państwowemu m.st. Warszawy fragmenty filmów dotyczących relacji polsko-estońskich w dwudziestoleciu międzywojennym. Ukazują one m.in. wizytę prezydenta Polski Ignacego Mościckiego w Tallinie w 1930 r., pobyt delegacji Polski w Estonii w 1934 r. oraz wizytę głowy państwa estońskiego, Konstantina Patsa w Polsce w 1935 roku. Do jednych z najciekawszych i do tej pory niepublikowanych materiałów należy nakręcony przez ekipę estońską dokument pt. „Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej” przedstawiający spotkanie marszałka Józefa Piłsudskiego z uczestnikami marszu w Kielcach w 1926 roku. Po obróbce cyfrowej filmy zostaną zamieszczone na stronie internetowej APW.

8. Wypożyczenia

- Archiwum Państwowemu w Gdańsku wypożyczyło do Niemiec (w terminie od 26 sierpnia 2009 r. do 14 października 2009 r.) *Kodeks prawa lubeckiego miasta Elbląga (Akta miasta Elbląga, 369,1/1)* w celu prezentacji na wystawie pt. „Ku gotykowi. Katedra w Magdeburgu i epoka późnych Staufów” organizowanej przez Kulturhistorisches Museum Magdeburg.

II. Z KRAJU

1. Posiedzenie Rady Dziedzictwa Archiwalnego, 16 IX 2009 r.

16 września 2009 r. w Warszawie w siedzibie Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych przy ul. Rakowieckiej 2d odbyło się posiedzenie Rady Dziedzictwa Archiwalnego pod przewodnictwem Pana Ryszarda Kaczorowskiego b. Prezydenta Prezydent RP na Wychodźstwie. Obecni na posiedzeniu byli: ks. J. Głowczyk – przedstawiciel Ośrodka Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie, ks. bp J. Kopiec – Delegat Konferencji Episkopatu, E. Maresch – Sekretarz Rady, D. Nałęcz, S. Radoń – Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, A. Suchcitz – Kierownik Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie oraz gościnnie: A. Biernat – Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, J. Miler – Dyrektor Departamentu Dziedzictwa Kulturowego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Na posiedzeniu omówiono sytuacje w ośrodkach polonijnych za granicą m.in. w Muzeum Polskim w Rapperswilu (prace porządkowe oraz zmianę dotychczasowej ekspozycji), w Instytucie Polskim i Muzeum im. Gen. Sikorskiego w Londynie (digitalizacja zbiorów) oraz sprawy finansowania instytucji polonijnych.

Jednym z głównych punktów spotkania było podsumowanie, po ponad dziesięciu latach, funkcjonowania Rady. Ustalono, że Radzie udało się zrealizować większość obranych na początku funkcjonowania celów, a obecny stan Rady wymaga jej reorganizacji, zarówno w sferze formalnej, jak i personalnej.

Ustalono również, że kolejne posiedzenie Rady odbędzie się 8 września 2010 r. w Warszawie.

NDAP

2. Posiedzenie Centralnej Komisji Metodycznej, 7-8 VII 2009 r.

W dniach 7-8 lipca 2009 r. odbyło się posiedzenie Centralnej Komisji Metodycznej poświęcone Zintegrowanemu Systemowi Informacji Archiwalnej ZoSIA oraz propozycjom zmian w przepisach metodycznych.

Dzięki uprzejmości p. dr B. Berskiej, Zastępcy Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, członkowie Komisji mieli możliwość praktycznego zapoznania się z Systemem ZoSIA w ramach warsztatów. Sposób pracy w systemie przedstawiła p. E. Rogal, kierownik Oddziału I – opracowania zasobu w Archiwum Państwowym w Poznaniu, które pracuje już w ZoSIA. Informacji udzielał również p. R. Magryś, przewodniczący Zespołu naukowego do opracowania, przygotowania i wdrożenia w archiwach państwowych Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej.

Po kilkugodzinnych warsztatach Centralna Komisja Metodyczna w podjętych uchwałach zwróciła się do R. Magrysia o przedłożenie dokumentacji systemu oraz harmonogramu wprowadzania do ZoSIA poprawek, zgłaszanych zarówno przez archiwa państwowe pracujące w systemie, jak i członków Komisji.

Przewodniczący Grupy roboczej Zespołu Naukowego „Informatyka i Archiwa” dr W. Woźniak

przedstawił zmiany w przepisach metodycznych proponowane w związku z wprowadzaniem systemu ZoSIA. Po zapoznaniu się z propozycjami i zgłoszeniu licznych uwag członkowie Centralnej Komisji Metodycznej stwierdzili, iż projekty wymagają wprowadzenia poprawek i dalszych konsultacji, w związku z tym Komisja podjęła decyzję o zwróceniu ich Grupie roboczej do dalszej pracy.

E. Piórkowska (DUE, NDAP)

3. Posiedzenie Centralnej Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, 15 IX 2009 r.

15 września 2009 r odbyło się kolejne posiedzenie Centralnej Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, podczas którego:

- zaopiniowano wnioski archiwów państwowych dotyczące zatwierdzenia brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów,
- dyskutowano na temat wartości archiwalnej dokumentacji dotyczącej wydanych dowodów osobistych (tzw. kopert dowodów osobistych) przechowywanej obecnie w urzędach szczebla gminnego (w tym miastach na prawach powiatu),
- omawiano projekt zarządzenia Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych, uwzględniający uwagi zgłoszone przez archiwa,
- podjęto temat aktualizacji zarządzenia Nr 4 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia Centralnej Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji i decyzji Nr 4 z dnia 1 marca 2006 r. w sprawie utworzenia w archiwach państwowych komisji archiwalnej oceny dokumentacji oraz określenia zakresu i trybu ich działania.

DKN (NDAP)

4. Komisje i zebrania naukowe

NAC

- 10-11 IX 2009 r. – na posiedzeniu Komisji Metodycznej omówiono między innymi: dopływy do zespołu *Archiwum Fotograficzne Stanisława Porębskiego* dokumentującego pobyt prymasa Stefana Wyszyńskiego w ośrodku odosobnienia w Komańczy w latach 1955-56; przedłożenie do akceptacji instrukcji opisu fotografii w systemie informatycznym; propozycje wydzielenia zespołów/zbiorów ze zbioru nagrań dźwiękowych i zbioru filmów; propozycje zmian w rozmiarach zespołów i zbiorów nieopracowanych;
- 11 IX 2009 r. – na zebraniu naukowym Justyna Woźniak z Oddziału Archiwistyki Zasobów Cyfrowych zaprezentowała wybrane projekty informatyczne tworzone w Oddziale AZC:
 1. Prototyp aplikacji do ewidencji mikrofilmów,
 2. Prototyp aplikacji do indeksowania dokumentów archiwalnych,
 3. ImagiNAC - program do masowego przetwarzania obrazów cyfrowych.

AP W KATOWICACH

- 28 IX 2009 r. – Komisja Metodyczna zatwierdziła inwentarze następujących zespołów: *Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza Kierownictwo powiatowe w Zabrze* [1914] 1932-1945, *Komitet Gminny PZPR w Lyskach* 1975-1986. Komisja dokonała również oceny spisów zdawczo-odbiorczych nowo przyjętych zespołów do AP Katowice: *Wojewódzka Agencja Imprez Artystycznych w Katowicach* [1958] 1959-1981 [1981-1984]; *Urząd Miejski w Siemianowicach Śląskich* 1986-1988; *Akta gminy Wolbrom 1864-1931* [1937]; *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Dłużcu* 1960-1969; *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Gołaczewach* 1955-1961; *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Łobzowie* 1954-1971; *Rejonowe Kierownictwo Robót Wodno-Melioracyjnych w Sosnowcu* [1903] 1945-1955; *Zakłady Energetyczne Okręgu Południowego w Katowicach* 1945-1987; *Szpital im. Ludwika Rydygiera w Katowicach* 1991-2008; oraz oddziałów zamiejscowych: *Publiczna Szkoła Powszechna w Brzeźnicy* [1876-1921] 1922-1948 [1949-1975] (do Oddziału w Oświęcimiu); *Publiczna Szkoła Powszechna w Brzezince ad Kopytówka* [1909-1921] 1922-1948 [1949-1971] (do Oddziału w Oświęcimiu); *Zbiór heraldyczny Oddziału w Gliwicach*, XVIII w – 1998; *Zespół Szkół Medycznych w Żywcu* [1972-1974] 1975-1997 [1997-2003] (do Oddziału w Żywcu). Na posiedzeniu Komisja zatwierdziła też zmiany w inwentarzu zespołu *Komitet Miejski PZPR w Kluczach* po przedstawieniu treści pisma NDAP o znaku: DUE/0031/21/09 z dnia 7 VII 2009 r. odnoszącego się do poprawek jakich należy dokonać we wstępie do inwentarza;
- 30 IX 2009 r. – odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Metodycznej oraz Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, na którym KM podjęła następujące decyzje:
 - zatwierdziła inwentarz zespołu *Akta gminy Koziegłowy* [1886] 1915-1944;
 - omówiono opracowania zasobu w toku: *Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i maszyn „W. Fitzer i K. Gamper” w Sosnowcu* [1855] 1901-1928 [1944]; *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Masłońskim* 1954-1972;
 - oceniono spisy zdawczo-odbiorcze nowo przyjętych zespołów: *Gminny Komitet Frontu Jedności Narodu w Radłowie* 1973-1982; *Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego Rada Gminna w Radłowie* 1982-1988; *Sąd Grodzki w Żarkach* 1945-1959 [1958];
 - omówiono dopływy do zespołów: *Gminna Rada Narodowa w Niegowie* [1969] 1973-1990; *Urząd Gminy w Niegowie* 1973-1990 [1993],
 - omówiono treść wspólnego wystąpienia AP w Katowicach oraz AP w Częstochowie do Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w sprawie przejmowania przez AP w Katowicach materiałów archiwalnych będących częścią zespołów przechowywanych przez AP w Katowicach, a wytwarzanych przez instytucje obecnie podlegające terytorialnie AP w Częstochowie,
 - omówiono postępowanie z pustymi teczkami, wydzielonymi podczas porządkowania zasobu archiwalnego,

- ustalono zasady postępowania z arkuszami ocen i inną dokumentacją, dla których upłynął 50-letni okres przechowywania w szkołach,
 - omówiono wnioski na brakowanie dokumentacji oraz wyniki ekspertyz,
 - omówiono propozycje zakwalifikowania do materiałów archiwalnych dokumentacji dotyczącej repatriantów – w tym mienia zabużańskiego znajdującej się w archiwum zakładowym Urzędu Miasta Częstochowa oraz akt spraw sądowych dotyczących m.in. spraw spadkowych i o własność nieruchomości.
- 29 IX 2009 r. – T. Hajewski, pracownik Oddziału Opracowania Zasobu AP Katowice, przedstawił sprawozdanie z pobytu we Francji jesienią 2008 r. oraz na międzynarodowym stażu archiwalnym wiosną 2009 r.

AP W LUBLINIE

- 29 IX 2009 r. – Komisja Metodyczna archiwów państwowych w Lublinie i w Zamościu – odbyła posiedzenie, na którym omówiono zespoły: *Komitet Miejski PZPR w Radzynie Podlaskim 1973-1982 [1983] – wstęp i inwentarz, Dariusz Magier; Komitet Gminny PZPR w Radzynie Podlaskim 1973-1982 – wstęp i inwentarz, Dariusz Magier; Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Radzynie Podlaskim [1981] 1982-1990 – wstęp i inwentarz, Dariusz Magier; Akta notariusza Antoniego Massalskiego w Białej Podlaskiej 1904-1916 – wstęp i inwentarz, Joanna Kowalik; Akta notariusza Mikołaja Białozierskiego w Białej Podlaskiej 1914-1915 – wstęp i inwentarz, Joanna Kowalik; Akta notariusza Bohdana Wędrychowskiego w Białej Podlaskiej 1919-1940 – wstęp i inwentarz, Joanna Kowalik; Rada Narodowa Miasta i Gminy w Poniatowej 1972-1990 – wstęp i inwentarz, A. Kowalczyk; Urząd Miasta i Gminy w Bełżycach 1975-1990 – wstęp i inwentarz, A. Kowalczyk; Rada Narodowa Miasta i Gminy w Bełżycach 1975-1990 – wstęp i inwentarz, A. Kowalczyk. E. Bednarczyk złożyła wniosek o przesunięcie jednostek z zespołu *Wojewódzkie Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych w Lubinie 1962-1972* do zespołu *Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie Wydział Rolnictwa i Leśnictwa*.*

AP W SZCZECINIE

- 15 IX 2009 r. – Andrzej Jabłoński uczestniczył w posiedzeniu Centralnej Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, na którym zajmowano się analizą wniosków na brakowanie dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.

AP W POZNANIU

- 3 IX 2009 r. – podczas zebrania naukowego w AP w Poznaniu kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych, Przemysław Wojciechowski, wygłosił referat pt. „Pracownia Konserwacji Materiałów Archiwalnych Archiwum Państwowego w Poznaniu w latach 1959-2009. Historia i perspektywy na przyszłość”;
- 17 IX 2009 r. – Komisja Metodyczna AP w Poznaniu zatwierdziła opracowanie zespołów w Oddziale AP w Pile: *Starostwo Powiatowe w Pile, [1945] 1946-1950, Starostwo Powiatowe w Trzciance 1945-1946 [1947], Urząd Pełnomocnika Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na*

*Obwód Piła 1945-1946; Związek Zawodowy Pracowników Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej – Koło w Pile, 1945-1950, ; w AP w Kaliszu: Urząd Stanu Cywilnego Rozdrażew (1874-1908), 105 j.a., 1,56 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Kamień (1874-1883), 58 j.a., 0,55 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Kuczków (1874-1908), 186 j.a., 2,19 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Międzybórz - miasto (1874-1908), 107 j.a., 0,81 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Międzybórz - wieś (1874-1908), 112 j.a., 1,90 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Osiek (1874-1878), 30 j.a., 0,36 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Rokutów (1891-1907), 82 j.a., 1,27 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Sieroszewice (1891-1908), 101 j.a., 1,83 m.b.; Urząd Stanu Cywilnego Żółków (1874-1883), 60 j.a., 0,58 m.b., oraz Urząd Stanu Cywilnego Rusko (1895-1905), 56 j.a., 0,59 m.b.; Sąd Grodzki w Ostrzeszowie, [1930] 1945-1950 [1966]; w AP w Lesznie: Urząd Gminy w Sierakowie, 1973-1975; Gminna Rada Narodowa w Sierakowie, 1973-1975; Urząd Gminy w Jemielnie, 1973-1990; Gminna Rada Narodowa w Jemielnie, 1973-1990; Sąd Grodzki w Śmiglu, [1939] 1945-1950 [1955]; w AP w Poznaniu: Akta Notariusza Eugeniusza Eknera w Śremie, 1930-1933, 9 j.a., 0,47 m.b.; Akta Notariusza Karola Janusza w Śremie, 1934-1939, 32 j.a., 2,37 m.b.; Akta Notariusza Tadeusza Mierzejewskiego w Śremie, 1924-1933, 22 j.a., 1,44 m.b.; Akta Notariusza Stefana Morawskiego w Śremie, 1919-19210, 0, 5 j.a., 0,36 m.b.; Akta Notariusza Jerzego Pawłowicza w Śremie, 1945-1950, nr 53/4901, 12 j.a., 0,33 m.b., Akta Notariusza Edwarda Trauczyńskiego w Śremie, 1926-1928, nr 53/4902, 4 j.a., 0,17 m.b. oraz Akta Notariusza Mariana Żmizdińskiego w Poznaniu, 1945-1951, 18 j.a., 0,86 m.b. Komisja Metodyczna podjęła też uchwałę o zatwierdzeniu zespołu: *Fundacja Rzeszy dla Niemieckich Badań nad Wschodem* („Reichsstiftung für deutsche Ostforschung”) [1935-1941] 1941-1945, 48 j.a., 0,48 m.b., utworzonego w AP w Poznaniu z akt wyłączonych z zespołów: *Majątek Przygodzice, Majątek Smogulec oraz majątek Laski, Wiry i Szreniawa*. Komisja zatwierdziła także opracowanie dopływów ksiąg meldunkowych z terenu powiatu jarocińskiego do następujących zespołów w AP w Gnieźnie: *Akta gminy Jaraczewo* (pow. jarociński), *Akta gminy Jarocin* (pow. jarociński), *Akta gminy Kotlin* (pow. jarociński), *Akta gminy Nowe Miasto* (pow. jarociński), *Akta gminy Żerków* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Boguszynie* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Chwałęcinie* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Dobieszczyźnie* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Górze* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Mieszkowie* (pow. jarociński), *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Przybysławiu* (pow. jarociński); dla tych akt utworzono też nowe zespoły: *Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Brzeźnie Starym i Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej*. Zatwierdzono także przekazanie 108 j.a. ksiąg meldunkowych z terenu powiatu wągrowieckiego (Jankowo, Wągrowiec) z lat 1955-1982 do AP w Pile oraz 61 j.a. tychże ksiąg z terenu powiatu wągrowieckiego (Gołańcz, Skoki) z lat 1946-1969 do AP w Poznaniu. Komisja Metodyczna podjęła uchwałę o utworzeniu w AP w Poznaniu Oddział w Gnieźnie zbioru pod nazwą *Zbiór ksiąg meldunkowych taborów cygańskich*, składającego się z 8 j.a.*

AP W PRZEMYŚLU

- 29 IX 2009 r. – odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na którym zatwierdzono inwentarze archiwalne oraz wstępy do inwentarzy zespołów: *Parafia Greckokatolicka w Grabie 1925-1935*, *Powiatowy Inspektorat Statystyczny w Nisku [1952] 1953-1962* oraz *Wojewódzka Spółdzielnia Usług Mleczarskich w Przemyślu 1976-1991*. Komisja podjęła również uchwały o utworzeniu z akt wydzielonych podczas prac porządkowych i ewidencyjnych 4 nowych zespołów archiwalnych.

AP W RZESZOWIE

- 6 VII 2009 r. – odbyło się Posiedzenie Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji. Wiodącym tematem Komisji było wydanie zgody na brakowanie dokumentacji zniszczonej w dniach 25/26 czerwca 2009 r. podczas powodzi w Ropczycach, przesłane przez: Urząd Miejski w Ropczycach, Miejsko-Gminny Zespół Oświaty w Ropczycach i Urząd Poczty w Ropczycach. Po zapoznaniu się z dokumentacją zgromadzoną w tej sprawie Komisja zaopiniowała pozytywnie wnioski o brakowanie. Wydając opinię Komisja wzięła pod uwagę stan fizyczny akt, które były: zalane, zamulone, skażone ściekami komunalnymi, detergentami, odczynnikami chemicznymi i sklejone w blok, co czyniło je niezdatnymi do korzystania i dalszego przechowywania, a jednocześnie mogły one stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Uwzględniono również prace podjęte i wykonane przez pracowników jednostek. W wyniku podjętych działań część najważniejszych akt udało się uratować – oczyścić, opakować w worki i przewieźć do chłodni w celu zamrożenia. Równocześnie stwierdzono, że wśród zniszczonych akt jest dokumentacja kategorii BE i B25;
- 23 VII, 20 VIII 2009 r. – odbyły się posiedzenia Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji.

AP W SIEDLCACH

- 14 VII 2009 r. – odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej AP w Siedlcach zatwierdzono na nim inwentarze 7 zespołów archiwalnych oraz omówiono problemy metodyczne zgłoszone przez pracowników opracowujących zespoły aktowe przewidziane w planie opracowania na 2009 rok. Dotyczyły one opracowania druków ulotnych oraz dużych, liczących po kilka tys. j.a. zespołów akt sądowych;
- 11 IX 2009 r. – na posiedzeniu Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji w AP w Siedlcach przedłożono wykaz państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych wytypowanych do przeprowadzenia ekspertyz archiwalnych i ewentualnego ustalenia ich jako wytwórców państwowego zasobu archiwalnego. Komisja pozytywnie zaopiniowała 37 z przedstawionych propozycji. Przeprowadzanie ekspertyz zaplanowane zostało na najbliższe trzy lata.

AP W SZCZECINIE

- 6 VII 2009 r. – odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na którym przedstawiono wnioski dotyczące przesunięć międzyzespołowych, zmiany nazw zespołów oraz wnioski o utworzenie nowych zespołów oraz zatwierdzono wstępy, inwentarze oraz notatki informacyjne do opracowywanych zespołów: *Stowarzyszenie Szczecińskie Europejki po 40 stce z lat [2004]*

2005-2009, autor – D. Pawlicka, recenzja – A. Jabłoński; *Szczecińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego z lat 1946-1994*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Cedyni z lat 1975-1989*, autor – M. Knitte, recenzja – dr J. Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Chociwlu z lat 1973-1989*, autor – M. Knitter, recenzja – dr J. Macholak; *Wojewódzki Komitet Frontu Jedności Narodu w Gorzowie Wielkopolskim z lat 1975-1982*, autor – dr D. Rymar, recenzja – dr J. Macholak; *Urząd Gminy i Gminna Rada Narodowa w Lubiszynie z lat 1973-1990*, autor – M. Bryś, recenzja – A. Karpińska; *Urząd Gminy i Gminna Rada Narodowa w Bledzewie z lat 1973-1990*, autor – A. Wędzina, recenzja – A. Karpińska; *Akta miasta Gorzowa Wielkopolskiego z lat 1316-1945 [1960]*, autor – A. Jodko, recenzja – U. Markiewicz; *Akta majątku Pszczew z lat 1772-1924*, autor – T. Kuciak, recenzja – dr P. Gut; *Akta majątku Lubniewice z lat 1561-1850*, autor – Teresa Kuciak, recenzja – dr Paweł Gut; *Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Świnoujściu z lat 1970-1980*, autor – U. Markiewicz, recenzja – dr P. Gut; *Państwowe Liceum Pedagogiczne w Myśliborzu z lat 1946-1969*, autor – A. Kandybowicz, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, Centrum Operacji Zagranicznych w Szczecinie z lat 1992–1998*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, Oddział w Warszawie z lat 1992–1997*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, III Oddział w Szczecinie z lat [1983] 1989-1998*, autor – A. Karpiński, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. IV Oddział w Szczecinie z lat 1990-1999*; autor – A. Karpińska; recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, VI Oddział w Szczecinie z lat 1991–1999*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, Oddział w Gryfinie z lat [1972] 1989-1998 [1999]*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński; *Pomorski Bank Kredytowy S.A. w Szczecinie, Oddział w Policach z lat 1992-2000*, autor – A. Karpińska, recenzja – A. Jabłoński.

- 24 IX 2009 r. – na posiedzeniu Komisji Metodycznej zatwierdzono wnioski dotyczące: utworzenia nowych zespołów, przesunięć międzypespółowych, zmian nazw zespołów oraz przedstawione wstępy i notatki informacyjne do zespołów: *Urząd Gminy i Gminna Rada Narodowa w Deszcznie z lat [1966] 1973-1990*, autor – Michał Bryś, recenzja – dr Dariusz Rymarz; *Urząd Gminy i Gminna Rada Narodowa w Boleszkowicach z lat [1972] 1973-1990*, autor – Michał Bryś, recenzja – Aleksandra Karpińska; *Akta majątku Trzciel z lat 1780-1939*, autor – Teresa Kuciak, recenzja – dr Maciej Szukała; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Chojnie z lat 1972-1989*, 41 j.a. i 0,80 m.b., autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Dobrej z lat 1972-1989*, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Dobrzanach z lat 1972–1988*, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Goleniowie z lat 1974-1989*, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Gryfinie z lat 1975-1988*, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Ińsku z lat 1973-1986*, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Kamieniu Pomorskim z lat 1974-1989*, autor –

Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Miejsko-Gminny PZPR w Lipianach* z lat 1975-1987, autor – Michał Knitter, recenzja – dr Jan Macholak; *Komitet Powiatowy PZPR w Choszczynie* z lat 1948-1975, autor – Aleksandra Krupa, recenzja – dr Jan Macholak; *Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Szczecinie* z lat 1946-1994, autor – J. Glatz, recenzja – A. Jabłoński; *Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Tekstylno-Odzieżowe w Szczecinie* z lat 1947-1971, autor – M. Przybylska-Pelc, recenzja – A. Karpińska; *Urząd Gminy w Bielicach* z lat [1963] 1972-1990 [1992], autor – J. Borak, recenzja – A. Jabłoński.

- 17 IX 2009 r. – w archiwum odbyło się posiedzenie Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji w sprawie wartości archiwalnych nagrań Polskiego Radia Szczecin wytworzonych do 1990 r.

AP W TORUNIU

- 3 VII 2009 r. – odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na którym przedstawiono informacje do zespołów: *Rada Narodowa Miasta i Gminy w Wąbrzeźnie* z lat 1986-1990; Ł. Roszczynialski, rec. A. Bieniaszewska; *Urząd Gminy w Wąbrzeźnie* z lat 1976-1985; Ł. Roszczynialski, rec. A. Bieniaszewska; *Urząd Miasta i Gminy w Wąbrzeźnie* z lat 1986-1989; Ł. Roszczynialski, rec. A. Bieniaszewska. Omówiono również bieżące sprawy związane z nabytkami do zasobu APT.

AP M.ST. WARSZAWY

- 24 IX 2009 r. – podczas zebrania naukowego zorganizowanego w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, dr Krzysztof Wiśniewski, kierownik oddziału APW w Pułtusku, wygłosił referat pt. „Konsumpcja alkoholu w Pułtusku w latach Polski Ludowej”;

5. Konferencje, sesje, spotkania

NDAP

- 25 VIII 2009 r. – w ramach współpracy z MSWiA i wybranymi przedstawicielami samorządu terytorialnego odbyło się spotkanie dotyczące instrukcji kancelaryjnej. W spotkaniu uczestniczyli: Ewa Perłakowska, Dyrektor Departamentu Kształtowania Narodowego Zasobu Archiwalnego, Dorota Kotowicz, Kazimierz Schmidt;
- 8 IX 2009 r. – w ramach VI Ogólnopolskiego Seminarium Archiwalnego pn. *Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość* Ewa Perłakowska wygłosiła referat pt. *Aktualne problemy z zakresu nadzoru archiwalnego*;
- 17-18 IX 2009 r. – w ramach konferencji pn. *Elektroniczna Administracja wspólne spojrzenie administracji rządowej i samorządowej* K. Schmidt wygłosił referat pt. *Referat informujący o stanie prac nad instrukcją kancelaryjną dla samorządu terytorialnego, administracji rządowej w województwie uwzględniającą powszechną informatyzację administracji publicznej w Polsce*.

APDOiP

- 25 IX 2009 r. – Monika Jurgo-Puszcz wzięła udział w międzynarodowej konferencji nt. „Rocznica wydarzenia historycznego a polityka zagraniczna”, organizowanej przez Muzeum Powstania Warszawskiego oraz Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 8-9 IX 2009 r. – M. Wawrzekiewicz-Gajda – kierownik Oddziału ds. archiwów zakładowych i przechowywania AP w Częstochowie – uczestniczyła w VI Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym nt. „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość”, organizowanym przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Sekcja Archiwa Zakładowe w Maltańskim Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym w Poznaniu.

AP W KATOWICACH

- 17 IX 2009 r. – M. Węcki wygłosił wykład pt. „Tychy podczas II wojny światowej – kontrowersje” w Muzeum Miejskim w Tychach w ramach cyklu *Popołudnia czwartkowe*;
- 19 IX 2009 r. – T. Hajewski wygłosił referat pt. „Katowickie Koło Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej” na sesji naukowej pn. „Wkład Ewangelików w obronę polskości w Katowicach i na Górnym Śląsku” przygotowanej przez Muzeum Śląskie w Katowicach, Parafię ewangelicko-augsburską w Katowicach i Polskie Towarzystwo Ewangelickie w Katowicach;
- 20 IX 2009 r. – wykład B. Małuseckiego, kierownika gliwickiego oddziału AP w Katowicach, pt. „Osiedle Ballestrema”, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, Zabrze-Rokitnica, której organizatorem było Muzeum Miejskie w Zabrzu;
- 21 IX 2009 r. – w Teatrze Rozrywki w Chorzowie odbyło się spotkanie poświęcone jedenastu laureatom nagrody Nobla pochodzącym ze Śląska. Osobami prowadzącymi dyskusję byli: redaktor Krzysztof Karwat, prof. dr hab. Jerzy Warczewski – kierownik Zakładu Fizyki Kryształów Uniwersytetu Śląskiego oraz dr Piotr Greiner – dyrektor Archiwum Państwowego w Katowicach.

AP W KRAKOWIE

- 26 IX 2009 r. – Anna Sokół wygłosiła referat pt. „Źródła kartograficzne do historii miast od końca XVIII w. do 1918 r. w zasobie Archiwum Państwowego w Krakowie” podczas XXIII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii „Dawna kartografia miast”;
- 26 IX 2009 r. – dr Janina Stoksik wygłosiła referat pt. „Plany i widoki miast z okresu I Rzeczypospolitej w zasobie Archiwum Państwowego w Krakowie oraz ich twórcy” podczas XXIII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii „Dawna kartografia miast”;
- 8 IX 2009 r. – Teresa Filipczak wygłosiła referat pt. „Zarządzanie dokumentacją naczelnych organów państwa na przykładzie Sejmu, Rady Państwa i Prezydenta w przeszłości i obecnie” podczas sesji naukowej „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość”;
- IX 2009 r. – Oddział AP w Nowym Sączu był organizatorem, wspólnie z Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu, Polskim Towarzystwem Historycznym Oddział w Nowym Sączu, Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie konferencji naukowej pn. „Kampania wrześniowa i sędęcy generałowie”.

AP W LESZNIU

- 31 VIII 2009 r. – dyrektor archiwum Elżbieta Olender oraz Barbara Ratajewska wzięły udział w konferencji naukowej poświęconej udziałowi leszczyńskich pułków w kampanii wrześniowej 1939 r. Konferencję zorganizowało Stowarzyszenie Oficerów Rezerwy 69 Leszczyńskiego Pułku Przeciwlotniczego;
- 10-11 IX 2009 r. – dyrektor archiwum Elżbieta Olender oraz Barbara Ratajewska wzięły udział w międzynarodowej sesji naukowej z okazji 400. rocznicy założenia cmentarza ewangelickiego oraz 300. rocznicy epidemii dżumy we Wschowie. Organizatorem sesji było Muzeum Ziemi Wschowskiej. Barbara Ratajewska wygłosiła referat pt. „Opisy epidemii dżumy w *Dziejach Ziemi Wschowskiej i stołecznego jej miasta Wschowy* Józefa Jonemana”.

AP W LUBLINIE

- 4 IX 2009 r. – dr Joanna Kowalik z radzyńskiego oddziału AP w Lublinie wygłosiła referat pt. „Losy ziemian i majątków ziemskich powiatu radzyńskiego w okresie okupacji niemieckiej 1939-1944” na konferencji naukowej „Kampania 1939 i okupacja niemiecka na ziemi radzyńskiej”;
- 16-19 IX 2009 r. – dr Dariusz Magier, kierownik radzyńskiego oddziału AP w Lublinie, wygłosił referat pt. „Historyk wobec selekcji archiwalnej” na XVIII Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich w Olsztynie;
- 24-26 IX 2009 r. – dr Piotr Dymmel, dyrektor archiwum, uczestniczył w konferencji pn. „Dawna kartografia miast”, która odbyła się w Warszawie, gdzie wygłosił referat pt. „Rozwój kartografii Lublina od XVII do połowy XX wieku”.

AP W ŁODZI

- 28-30 VIII 2009 r. – odbyło się zorganizowane przez Uniwersytet Łódzki międzynarodowe seminarium naukowe pt. „Getto Litzmannstadt – źródła i projekty badawcze”. Na seminarium przedstawiony został m.in. referat Piotra Zawilskiego – dyrektora Archiwum Państwowego w Łodzi pt. „Akta dotyczące Litzmannstadt Getto w zasobie archiwum Państwowego w Łodzi” oraz Piotra Strembskiego, pracownika archiwum, mówiący o zawartości i układzie akt zespołu Przełożony Starszeństwa Żydów w Getcie Łódzkim 1940-1944.

AP W OLSZTYNIE

- 16-19 IX 2009 r. – w Olsztynie obradował XVIII Powszechny Zjazd Historyków Polskich, w uczestniczyła Marlena Koter, dyrektor Archiwum Państwowego w Olsztynie. Marlena Koter była także koordynatorem sympozjum pn. *Historyk i archiwista wobec nowych typów źródeł i problemu ich masowości, które* odbyło się 19 września w ramach sesji Zjazdu *Nauki dające poznać źródła*. W czasie trwania Zjazdu w Centrum Humanistycznym UWM prezentowana była wystawa archiwalna pt. „Ocalone inwentarze dawnego Prussia Museum”, jak również imprezą towarzyszącą było zwiedzanie olsztyńskiego archiwum.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- 9 IX 2009 r. – w Muzeum im. Antoniego hr. Ostrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim odbyła się sesja naukowa pn. *Militarne i polityczne aspekty udziału Polski w II wojnie światowej*. Zorganizowana została wspólnie przez: Muzeum w Tomaszowie Maz., Polskie Towarzystwo Historyczne Koło w Tomaszowie Mazowieckim oraz Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z okazji 70 rocznicy wybuchu II wojny światowej. Wśród referentów było dwóch pracowników Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim: dr Tomasz Matuszak (*Archiwa Państwowe w okresie II wojny światowej*) oraz dr Andrzej Wróbel (*Polityka eksterminacyjna okupanta hitlerowskiego na terenie powiatu tomaszowskiego w latach 1939-1945*).

AP W POZNANIU

- 8 IX 2009 r. – w siedzibie archiwum odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli: Stanisław Pacia – Wicewojewoda Wielkopolski, Włodzimierz Nowak – prezes Stowarzyszenia Związków Wyszędzonych „Gniazdo”, Henryk Krystek – dyrektor APP, prof. dr hab. Krzysztof Strykowski – zastępca dyrektora APP oraz st. kustosz Stefan Olejniczak. Spotkanie poświęcono przede wszystkim kwestii zorganizowania przy współudziale archiwum konferencji naukowej poświęconej 70. rocznicy wcielenia Wielkopolski do III Rzeszy i utworzenia Kraju Warty oraz wysiedleniom ludności polskiej z tych ziem. W trakcie spotkania uzgodniono termin zorganizowania konferencji na dzień 27 października 2009 r., a także ustalono wstępnie robocze tematy referatów. Przemysław Pacia zaproponował Wyższą Szkołę Umiejętności Społecznych w Poznaniu jako miejsce organizacji konferencji. Omówiono możliwość współpracy archiwum ze Związkiem Wypędzonych „Gniazdo” przy edycji materiałów źródłowych do dziejów wysiedlenia ludności polskiej z Kraju Warty oraz grabieży polskiego mienia. Wojewoda poznański podkreślił znaczenie przedsięwzięcia, które pozwoli uświadomić społeczeństwu ogrom strat materialnych i moralnych, jakie zostały poniesione przez mieszkańców Wielkopolski w okresie wojny. Zobowiązał się pomóc przy zrealizowaniu tego projektu.

AP W PRZEMYŚLU

- 5 IX 2009 r. – w siedzibie archiwum odbyła się sesja naukowa pt.: *Wrzesień 1939 w regionie przemyskim*”, zorganizowana wspólnie z Zarządem Głównym Polskiego Związku Wschodniego, Polskim Towarzystwem Historycznym Oddział w Przemyślu. Na sesji zostały wygłoszone referaty: Zygmunt Kubrak - *Działalność Grupy Operacyjnej „Boruta” za Sanem (12-20 września 1939 r.)*; Ryszard Dalecki – *Działania Armii „Karpaty” w 1939 r.*; Artur Kiełt - *Materiały źródłowe do II wojny światowej w zasobie AP w Przemyślu*. Sesji naukowej towarzyszyła promocja książki autorstwa Ryszarda Daleckiego pt.: *„Armia Karpaty” w wojnie 1939 r.* (wydanie III., Rzeszów 2009 r., wydawca LIBRA).

AP W SIEDLCACH

- 29 IX 2009 r. – w Bibliotece Głównej Akademii Podlaskiej w Siedlcach odbyła się konferencja pn. „Nie zapominamy o przeszłości, budując przyszłość”, zorganizowana w 70. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej przez Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia

Nauczycieli Wydział w Siedlcach, Kuratorium Oświaty w Warszawie Delegatura w Siedlcach oraz Instytut Historii Akademii Podlaskiej. W ramach konferencji Beata Troć z Archiwum Państwowego w Siedlcach wygłosiła wykład połączony z pokazem multimedialnym pt. „Życie codzienne w okupowanym mieście w świetle afiszów okupacyjnych”.

AP W SUWAŁKACH

- 19 IX 2009 r. – w archiwum odbyło się seminarium pn. *Wielokulturowość Suwalszczyzny – staroobrzędowcy*, zorganizowane we współpracy z Augustowsko-Suwalskim Towarzystwem Naukowym, w którym uczestniczył znawca dziejów staroobrzędowców prof. dr hab. Eugeniusz Iwaniec z Łodzi z wykładem pt. *Staroobrzędowcy na Suwalszczyźnie – ciągłość i zmiana tradycyjnych elementów kulturowych*. Drugi wykład *Struktury wyznaniowe staroobrzędowców po II wojnie światowej* przedstawił dyrektor suwalskiego archiwum - Tadeusz Radziwonowicz.

AP W SZCZECINIE

- 3 VII 2009 r. – odbyło się otwarcie wystawy pt. „Druga wojna światowa z perspektywy Pomorza Zachodniego”, zorganizowanej przez AP w Szczecinie. Uroczystemu otwarciu towarzyszyło spotkanie historyczne, na którym prof. Kazimierz Kozłowski przedstawił referat pt. „Wokół losów ludzi. Starzy i nowi mieszkańcy regionu zachodniopomorskiego”, a dr Paweł Gut pt. „Dokumenty archiwalne doby drugiej wojny światowej w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie”. Odczytano również wystąpienie abp. Mariana Przykuckiego, poświęcone kapłanom katolickim straconym na Pomorzu w czasie drugiej wojny światowej;
- 8 IX 2009 r. – prof. Kazimierz Kozłowski w czasie konferencji w Drawsku wygłosił referat pt. „Polscy sportowcy w dobie II wojny światowej. W stulecie urodzin olimpijczyka Józefa Noja (zamordowanego w Oświęcimiu w 1943 r.);
- 8-9 IX 2009 r. – kierownik Oddziału kształtowania narastającego zasobu archiwalnego Andrzej Jabłoński oraz pracownicy oddziału: Agnieszka Chrostek i Monika Przybylska-Pelc, wzięli udział w VI Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pn. „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość”, organizowanym przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Sekcja Archiwa Zakładowe, poznański oddział SAP oraz Archiwum Państwowe w Poznaniu;
- 16–19 IX 2009 r. – w Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich w Olsztynie wzięli udział prof. Kazimierz Kozłowski i Anna Kandybowicz, uczestniczący w pracach sekcji archiwalnej;
- 19 IX 2009 r. – dr Maciej Szukała uczestniczył w międzynarodowej konferencji *From Past to Future: Grassmann's Work in Context Grassmann Bicentennial Conference*, zorganizowanej na Uniwersytecie Szczecińskim. Wystąpił z referatem pt. „Institutionelle Entwicklung der Wissenschaft In Stettin in der 1. Hälfte des 19. Jhs in der Zenit Hermann Günter Grassmanns”, poświęconym światowej sławy matematykowi urodzonemu i mieszkającemu w Szczecinie;
- 24-25 IX 2009 r. – U.Markiewicz uczestniczyła w XXIII Konferencji Historyków Kartografii, zorganizowanej m.in. przez Instytut Historii PAN oraz APW w Warszawie, gdzie przedstawiła wystąpienie pt. „Mapy geodezyjne Szczecina w zasobie Archiwum Państwowego w Szczecinie”;

- 25 IX 2009 r. – podczas Wojewódzkich Obchodów Dnia Służby Celnej referat pt. „850. rocznica ustanowienia taryfy celnej kołobrzeskiej” przedstawiła dr Janina Kosman.

AP M.ST. WARSZAWY

- 8-9 IX 2009 r. – Małgorzata Olikowska, kierownik Oddziału VI APW, wzięła udział w VI Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym pt. „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość” zorganizowanym w Maltańskim Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym w Poznaniu przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Sekcja Archiwa Zakładowe, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Poznaniu i Archiwum Państwowe w Poznaniu;
- 24-26 IX 2009 r. – odbyła się w Warszawie XXIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii dotycząca dawnej kartografii miast. Organizatorami konferencji byli: Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Zespół Historii Kartografii Instytutu Historii Nauki PAN, Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne S.A. oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Prezydenta m.st. Warszawy oraz Głównego Geodety Kraju. Patronat medialny objął Magazyn Geoinformacyjny „Geodeta”;
- 30 IX 2009 r. – w siedzibie archiwum odbyło się zebranie założycielskie Towarzystwa Lindleyowskiego „Societas Lindleiana”. Celem Towarzystwa jest podejmowanie działań mających na celu: prowadzenie badań naukowych, konserwację i zachowanie spuścizny materialnej powstałej w wyniku działalności w Polsce rodziny angielskich inżynierów Williama, Williama Heerleina, Roberta i Josepha Lindleyów, w tym tzw. Planów Lindleyów, które tworzy ponad 7 tys. planów Warszawy uznanych za jedno z największych dzieł światowej kartografii i geodezji, przechowywanych w zbiorach APW, popularyzowanie wiedzy o życiu i działalności Lindleyów w Polsce, wpisanie polskich obiektów infrastruktury technicznej, powstałych w wyniku działalności angielskich inżynierów na Światową Listę Programu UNESCO. Prezesem Towarzystwa został historyk i varsavianista, Ryszard Żelichowski. We władzach Towarzystwa znaleźli się m.in. przedstawiciele Archiwum Państwowego m.st. Warszawy: Paweł E. Wespiański jako członek zarządu i Marta Jaszczyńska jako przewodnicząca komisji rewizyjnej.

AP WE WROCŁAWIU

- 21-22 IX 2009 r. – kierownik Oddziału w Jeleniej Górze Ivo Łaborewicz wziął udział w polsko-czeskiej konferencji górniczej w Kowarach, nt. „Historia górnictwa w Karkonoszach – Podziemne Karkonosze”. Na konferencji, zorganizowanej przez miasta Kowary i Karpacz wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Kowar, I. Łaborewicz wygłosił referat pt. „Akta do dziejów karkonoskiego górnictwa w zbiorach archiwów państwowych na Dolnym Śląsku”;

- Kierownik Oddziału w Lubaniu Adam Baniecki uczestniczył w VI Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym w Poznaniu na temat „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych: problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania – teraźniejszość i przyszłość”. Adam Baniecki zaprezentował referat pt. „Zarządzanie dokumentem elektronicznym”.

6. Szkolenia, warsztaty

NAC

- 29 VI – 3 VII 2009 r. – informatycy NAC (3 osoby) wzięli udział w szkoleniu: *3075 Suse Linux Enterprise serwer 10*;
- VIII 2009 r. – informatycy NAC (3 osoby) wzięli udział w szkoleniu: *Bezpieczne korzystanie z sieci bezprzewodowych* zakończonym wydaniem certyfikatu;
- IX 2009 r. – pracownicy Pracowni Digitalizacji (6 osób) wzięli udział w szkoleniu: *Zarządzanie barwą (profile ICC)* zorganizowanym przez firmę Cortland.

APDOiP

- 20 VIII 2009 r. – Agnieszka Lalewicz specjalista ds. kadr i płac wzięła udział w szkoleniu nt. *Prawo pracy w służbie cywilnej* organizowanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków;
- 8-9 IX 2009 r. – dyrektor Jolanta Louchin oraz Tomasz Kurmanowski wzięli udział w szkoleniu nt. *Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych*, organizowane przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich.

AP W KATOWICACH

- W archiwum oraz w oddziałach zamiejscowych realizowane jest przygotowanie zawodowe osób zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy, odbywających staż w archiwum.

AP W KOSZALINIE

- 29 IX 2009 r. – w koszalińskim AP odbyło się szkolenie z zakresu udostępniania, w którym wzięło udział 25 pracowników AP w Koszalinie, Szczecinie i Gdańsku. Szkolenie poprowadził Dariusz Grot, Dyrektor Departamentu Organizacji, Udostępniania i Ewidencji NDAP.

AP W KRAKOWIE

- W ramach działalności Gospodarstwa Pomocniczego Archiwum Państwowego w Krakowie przeprowadzono 1 kurs kancelaryjno-archiwalny I stopnia oraz 3 szkolenia kancelaryjne;
- Pracownicy AP w Krakowie we współpracy z Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji zorganizowali 3 szkolenia kancelaryjno-archiwalne dla jednostek samorządu terytorialnego.

AP W LESZNIE

- 8-9 IX 2009 r. – Jerzy Perzyński wziął udział w VI Ogólnopolskim Seminarium Archiwalnym w Poznaniu.

AP W POZNANIU

- 9 IX 2009 r. – kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, Przemysław Wojciechowski w drugim dniu VI Ogólnopolskiego Seminarium Archiwalnego wystąpił z prezentacją pt. „Jak archiwista może się przygotować na wypadek katastrofy (zalania, pożaru) w miejscu pracy?”;
- 18 IX 2009 r. – w trakcie konferencji popularnonaukowej zorganizowanej przez Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, pod patronatem władz miejskich Konina w ramach obchodów 90. rocznicy wybuchu II wojny światowej, Piotr Rybczyński wygłosił wykład pt. „Wrzesień 1939 r. w regionie konińskim”.

AP W SZCZECINIE

- 29 VII 2009 r. – Jarosław Wiżynis – informatyk, rozpoczął w Warszawie cykl czterech (trwających do 6 listopada) szkoleń IT w zakresie administrowania i obsługi systemu komputerowego LINUX. Drugie spotkanie odbyło się w dniach 28 IX - 2 X;
- 29 IX 2009 r. – w szkoleniu z zakresu udostępniania materiałów archiwalnych, które odbyło się w Archiwum Państwowym w Koszalinie uczestniczyli: Jolanta Borak (kierownik oddziału w Stargardzie Szczec.), Iwona Gudkiewicz (kierownik oddziału w Płotach), Alicja Kościelna (kwerendy zagraniczne), Anna Kandybowicz (kwerendy polskie), Witold Mijał (kierownik Oddziału udostępniania). Szkolenie prowadził Dariusz Grot, Dyrektor Departamentu Organizacji, Udostępniania i Ewidencji NDAP.

AP M.ST. WARSZAWY

- 4-5 IX 2009 r. – Beata Wieczorek, kierownik Oddziału V APW, wzięła udział w VI Zjeździe Sekcji Archiwistów Samorządowych w Łodzi, któremu towarzyszyła konferencja szkoleniowa na temat ochrony zbiorów archiwalnych oraz postępowania w razie katastrof;
- 22 i 24 IX 2009 r. – podczas Konferencji Przedmiotowo-Metodycznej dla Nauczycieli Historii zorganizowanej w siedzibie Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, dr Violetta Urbaniak z Archiwum Państwowego m.st. Warszawy omówiła możliwości wykorzystania dokumentów archiwalnych w edukacji historycznej, przedstawiła także elektroniczną wersję komiksu edukacyjnego dla młodzieży pt. „Koniec lata” i wystawy dostępne na stronie internetowej Archiwum Państwowego m.st. Warszawy.

7. Działalność edukacyjna i popularyzatorska

NDAP

- 28 VIII – 30 IX 2009 r. – w parku miejskim w Mławie prezentowana była wystawa pt. *Mława '39. Wydarzenia Września 1939 r. w Mławie i na Mazowszu w materiałach archiwalnych*. Na wystawie zaprezentowano materiały zebrane w wyniku akcji społecznej pozyskiwania pamiątek, którą przeprowadzono w dniach 20 IV – 30 VI 2009 r. oraz prowadzonych od kwietnia 2009 r. kwerend w archiwach polskich i zagranicznych. Umieszczone na 16 planszach skany

materiałów stanowiły wybór tych archiwaliów. Dokumenty pogrupowano w bloki tematyczne: *Ostatnie dni pokoju, Przygotowania do wojny – strona polska, strona niemiecka, Propaganda niemiecka, Wojsko polskie, Dowódcy, Działania wojenne w dokumentach niemieckich, Działania wojenne w niemieckich relacjach i wspomnieniach, Działania wojenne w polskich relacjach i wspomnieniach, Po bitwie – miasto i ludzie, Wojna w niemieckich i polskich kronikach filmowych, Wojna w karykaturze*. Do najciekawszych zaprezentowanych na wystawie materiałów należały dokumenty pozyskane z niemieckiego Bundesarchiv (nalazły się wśród nich bezpośrednie meldunki do Sztabu Głównego z pola walki, osobiste relacje pamiętnikarskie niemieckich żołnierzy), tajne dokumenty Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Armii Krajowej przechowywane w Archiwum Akt Nowych oraz dokument Prezesa Rady Ministrów z podpisem Prezydenta Ignacego Mościckiego, wprowadzający stan wyjątkowy w kraju;

- 3 IX 2009 r. – w siedzibie NDAP odbyła się konferencja prasowa związana z inauguracją konkursu dla młodzieży pt. *Nasi bliscy, nasze dzieje, наша pamięć – Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką*. Organizatorem konferencji była Fundacja Polsko-Niemieckie Pojednanie;
- 27 IX 2009 r. – na Zamku Królewskim w Warszawie (Arkady Kubickiego) zaprezentowano wystawę pt. „Organizacja i działalność Polskiego Państwa Podziemnego w materiałach archiwalnych. W 70. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego”. Wystawa, przygotowana przez Departament Edukacji i Współpracy z Zagranicą NDAP, stanowiła uzupełnienie konferencji *Polskie Państwo Podziemne – w służbie państwu i wolności*, zorganizowanej przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej. Na ekspozycji, która po konferencji została przeniesiona do Pałacu Prezydenckiego, zaprezentowano wybór najciekawszych materiałów dotyczących Państwa Podziemnego, znajdujących się w zasobach Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Dokumenty podzielono na cztery działy tematyczne: *Praca wywiadowcza, Praca operacyjna, Praca informacyjna, Działania zbrojne*.
- Dyrektor Departamentu Kształtowania Narodowego Zasobu Archiwalnego Ewa Perłakowska sprawowała opiekę nad praktykantem w Towarzystwie Miłośników Historii (PTH).

APDOiP

- 13 IX 2009 r. – archiwum uczestniczyło wspólnie z Urzędem Miasta Milanówka oraz Fundacją Korpus Ochotników Specjalistów w obchodach 70. rocznicy powstania cmentarza w Milanówku. Archiwum było organizatorem wystawy zorganizowanej na cmentarzu oraz wydawcą nowej publikacji zatytułowanej „Cmentarz w Milanówku. Przewodnik biograficzny”, która tego dnia miała swoją promocję;
- 1 IX 2009 r. – w związku z pracami nad nową publikacją wydaną z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz 70. rocznicy powstania cmentarza w Milanówku w Radiu Bogoria wyemitowano wywiad z dyrektorem archiwum Jolantą Louchin;

- 17-24 IX 2009 r. – w Kurierze Południowym ukazał się artykuł pt. „70-lecie cmentarza parafialnego w Milanówku”;
- 28 IX 2009 r. – w portalu internetowym – OBIEKTYWinfo – ukazał się reportaż Ewy Kubackiej pt. „ 70-lecie cmentarza parafialnego w Milanówku”;
- 22, 23, 28 IX 2009 r. – w Gazecie Prawnej ukazał się cykl artykułów związanych z dokumentacją płacowo-osobową.

NAC

- VII 2009 r. – nagrania dźwiękowe z zasobu Narodowego Archiwum Cyfrowego zostały wykorzystane na wystawie pt. „Amerykański Sen” zorganizowanej w Muzeum Narodowym w Krakowie. Ekspozycja stanowiła część projektu „Ameryka, Ameryka...”, realizowanego w 90. rocznicę nawiązania dyplomatycznych stosunków między Polską i USA;
- VII 2009 r. – zdjęcia NAC przedstawiające unowocześnianie najważniejszych arterii miasta m.in. układanie torów na Alejach Ujazdowskich w 1927 roku. Zostały wykorzystane na ekspozycji pn. „Inwestycje i wydatki m.st. Warszawy w obrazach 1918-1939”. Organizatorami ekspozycji jest Wspólnota Polska, Stołeczna Estrada oraz Urząd Miasta Stołecznego Warszawy;
- VIII 2009 r. – zdjęcia ze zbiorów NAC były częścią ekspozycji „Warszawa jest wielka – pierwsza odsłona”, poświęconej najważniejszym miejscom i obiektom architektonicznym stolicy. Wystawa ilustrowała zmiany zachodzące w Warszawie od XVIII wieku, przez okres dwudziestolecia międzywojennego, zniszczenia wojenne do czasów współczesnych. Ekspozycja dała możliwość prześledzenia dziejów Placu Teatralnego, Placu Trzech Krzyży oraz Pałacu Staszica;
- VIII 2009 r. – NAC rozpoczęło współpracę z Fundacją Ośrodkiem „Karta” w ramach projektu, realizowanego przez Kartę w związku z obchodami 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Przedsięwzięcie zatytułowane „1939. Rozbiór Polski” obejmuje trzy realizacje: album, broszurę oraz wystawę edukacyjną. Wszystkie te inicjatywy będą ilustrowane zdjęciami ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego;
- IX 2009 r. – w księgarniach ukazał się album pt. „Rok 1939. Rozbiór Polski” ilustrowany zdjęciami NAC. Publikacja została przygotowana w ramach współpracy NAC z Fundacją Ośrodek Karta. W przygotowaniu książki, opublikowanej w ramach serii Biblioteka Gazety Wyborczej, wziął udział również Dom Spotkań z Historią;

AAN

- 3 VII 2009 r. – miało miejsce otwarcie wystawy pt. „Druga wojna światowa z perspektywy Pomorza Zachodniego”, zorganizowanej przez Archiwum Akt Nowych, Archiwum Państwowe w Szczecinie oraz Woliński Park Narodowy w Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego w Międzyzdrojach;
- 31 VIII 2009 r. – w siedzibie Muzeum Wychodźstwa Polskiego im. Jana Ignacego Paderewskiego w gmachu Podchorążówki otwarto wystawę pt. „Od Żurawicy do Londynu. Tułacze losy majora Białkiewicza”, przygotowaną wspólnie z Muzeum Łazienek Królewskich;

- 22-27 IX 2009 r. – publikacje Archiwum Akt Nowych dotyczące Polskiego Państwa Podziemnego prezentowane były na wystawie w Gmachu Sejmu RP;
- 27 IX 2009 r. – na Zamku Królewskim w Warszawie na konferencji pn. „Polskie Państwo Podziemne w służbie państwu i wolności” towarzyszyła wystawa pt. „Organizacja i działalność Polskiego Państwa Podziemnego w materiałach archiwalnych”, w całości złożona z dokumentów Polskiego Państwa Podziemnego znajdujących się w zasobie Archiwum Akt Nowych. Organizatorami wystawy byli Kancelaria Prezydenta RP oraz Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych. Wystawa eksponowana była również w Pałacu Prezydenckim;
- 30 IX 2009 r. – otwarto wystawę plenerową pt. „Powstanie Warszawskie - Żoliborz”, przygotowaną przez Archiwum Akt Nowych, Stowarzyszenie Wolnego Słowa i Parafię pod wezwaniem św. Stanisława Kostki.

AP W BIAŁYMSTOKU

- 7 VIII 2009 r. – nastąpiło oficjalne otwarcie miejskiego rynku. Licznie przybyłych mieszkańców przywitał Prezydent Miasta – Tadeusz Truskolaski. Wszyscy, którzy przybyli z pocztówkami, rozesłanymi wcześniej do mieszkańców, podczas imprezy mogli przybić okolicznościowy stempel z sylwetką gryfa skopiowanego ze zbiorów Archiwum Państwowego w Białymstoku. Ustawiono dwa kręgi ze zdjęciami: jeden wykonany przez Archiwum Państwowe w Białymstoku dotyczący zmian w centrum miasta na przestrzeni wieków, drugi to prezentacja z okresu międzywojennego.

AP W BYDGOSZCZY

- 22 VII 2009 r. – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotr Całbecki powołał dyrektora bydgoskiego archiwum, Eugeniusza Borodija, do udziału w Honorowym Komitecie Organizacyjnym wojewódzkich obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- 28 VIII 2009 r. – w holu archiwum otwarto wystawę pt. *Bydgoszcz i okolice w pierwszych miesiącach okupacji*. Zaprezentowano dokumentację aktową i fotograficzną początków wojny. Na wystawie umieszczono obwieszczenia mobilizacyjne, zarządzenia i sprawozdania sytuacyjne władz polskich, dokumentację fotograficzną przygotowań do wojny, a także ogłoszenia niemieckich władz okupacyjnych i listy pierwszych ofiar oraz zdjęcia miasta po objęciu przez Niemców, m.in. akcji eksterminacyjnych, uroczystości państwowych i wizyt hitlerowskich notabli itp. Organizację wystawy odnotowała bydgoska prasa (*Gazeta Pomorska* i *Express Bydgoski* z 29 VIII 2009 r.) oraz *Radio Pomorza i Kujaw*;
- 29-30 VIII 2009 r. – na łamach *Rzeczypospolitej* z ukazał się obszerny artykuł red. Joanny Mieszko-Wiórkiewicz, berlińskiej korespondentki gazety, zatytułowany *Krwawiąca pamięć*, poświęcony tzw. bydgoskiej krwawej niedzieli, niemieckiej akcji dywersyjnej z 3 IX 1939 r. Kanwą jej rozważań stały się odmienne oceny wydarzenia przez niemiecką i polską stronę. Polski punkt widzenia przedstawił IPN w niedawnej publikacji *Bydgoszcz 3-4 września. Studia i dokumenty*. Artykuł zilustrowano 3 fotografiami z zasobu AP w Bydgoszczy, przedstawiającymi

egzekucje Polaków na Starym Rynku i J.Goebbelsa przemawiającego na grobami zabitych podczas tłumienia dywersji niemieckiej w Bydgoszczy;

- 1 IX 2009 r. – w Grudziądzu zainaugurowano wojewódzkie obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, którym patronował Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W uroczystościach wzięli przedstawiciele władz województwa kujawsko-pomorskiego. Archiwum reprezentowali dyrektor E. Borodij, dr M. Romaniuk i inż. B. Rassalski;
- IX 2009 r. – w ramach obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej AP w Bydgoszczy we współpracy z Bydgoską Delegaturą IPN przygotowało wystawę pt. *Okupacja i zbrodnie niemieckie na Kujawach i Pomorzu południowym*. Wyeksponowano na niej m.in. materiały pochodzące z zasobu archiwum. Na 30 panelach przedstawiono najważniejsze zagadnienia związane z wojną i okupacją. Na wystawie zaprezentowano bogaty materiał ilustrujący eksterminację, wysiedlenia, germanizację i życie codzienne ludności polskiej oraz funkcjonowanie administracji okupacyjnej. O wystawie informowała lokalna prasa (m.in. *Gazeta Wyborcza* z 8 IX 2009 r., *Gazeta Pomorska* z 23 i 24 IX 2009 r. - wyd. lokalne Inowrocław);
- 9-20 IX 2009 r. – Dyrektor archiwum E. Borodij udzielił wywiadu red. Ewie Mazgal z *Gazety Olsztyńskiej* w związku z odbywającym się w Olsztynie XVIII Powszechnym Zjazdem Historyków Polskich. Jego tematem były zagadnienia selekcji materiałów archiwalnych i sposobu ich przechowywania, które nabierają nowego znaczenia w dobie zapisu cyfrowego;
- 18-19 IX 2009 r. – w Bydgoszczy odbyła się II konferencja naukowa z serii *Architektura miast* pod hasłem *Od kamienicy do apartamentowca. Wielorodzinne miejskie budownictwo mieszkalne*. Konferencji towarzyszyła wystawa pt. *Wielorodzinne miejskie budownictwo mieszkalne w Bydgoszczy*, zorganizowana przez Urząd Miasta Bydgoszczy, Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy i Archiwum Państwowe w Bydgoszczy. Zaprezentowano na niej dokumentację techniczną i budowlaną, dotyczącą budownictwa mieszkalnego w Bydgoszczy pochodzącą przede wszystkim z zasobu AP w Bydgoszczy. Informacje o konferencji i wystawie ukazały się na łamach miejscowej prasy;
- 30 IX 2009 r. – Wiesław Trzeciakowski wziął udział w reportażu red. Bernadety Grabas *Krwawa niedziela w Bydgoszczy* wyemitowanym w Telewizji *Trwam*.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- W ramach współpracy z uczelniami wyższymi archiwum zorganizowało i przeprowadziło archiwalne praktyki zawodowe dla studentów następujących uczelni: Akademia im. J. Długosza w Częstochowie (8 studentów IV r. historii, specjalność – archiwistyka), Uniwersytet Opolski (3 studentów I r. historii, specjalność – archiwistyka i zarządzanie współczesną dokumentacją oraz 2 studentów III r. historii, specjalność – archiwistyka), Uniwersytet Wrocławski (2 studentów historii, specjalność archiwalna), Uniwersytet Jagielloński (1 student historii, specjalność archiwistyka). Ogółem w praktykach uczestniczyło 16 osób.

AP W ELBLĄGU ZS. W MALBORKU

- Sześć dokumentów z zasobu archiwum zostało zaprezentowanych na wystawie czasowej pt. *Goście Zamku Malborskiego* zorganizowanej przez Muzeum Zamkowe w Malborku. Materiały dotyczyły wizyty dostojników i znanych postaci w malborskim Zamku na przestrzeni siedmiu ostatnich stuleci. Wśród udostępnionych materiałów znalazły się m.in.: dyplom z menu cesarskiego śniadania z 1902 roku i pamiątkowa księga odwiedzin Zamku z 1847 roku. Wystawa była czynna w okresie lipiec - październik 2009 r.;
- VII 2009 r. – na mocy porozumienia z Uniwersytetem Gdańskim praktykę I stopnia w siedzibie archiwum odbył student archiwistyki. W ramach trzytygodniowej praktyki m.in. uzupełniał bazę danych IZA oraz zdigitalizował pod nadzorem dwie cenne księgi protokolarne Zarządu Odbudowy Zamku w Malborku.

AP W KALISZU

- VII 2009 r. – archiwum wystosowało apele do mieszkańców miasta i okolic z prośbą o przekazywanie pamiątek związanych z okresem II wojny światowej. Prośba ta była związana ze zbliżającą się 71. rocznicą wybuchu II wojny światowej i przygotowywaną wystawą on-line;
- 4 IX 2009 r. – na stronie internetowej archiwum zaprezentowana została wystawa w wersji on-line pt. *„Znów wspominamy ten podły czas, porę burz”*. Materiały dotyczące II wojny światowej w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu. Wybór tej daty nie jest przypadkowy, ponieważ właśnie 4 września 1939 roku wojska niemieckie wkroczyły do Kalisza. Materiały prezentowane na wystawie to ponad 200 dokumentów i fotografii, pochodzących z lat 1939-1945 lub dotyczących tego okresu. Archiwalia pochodzą z takich zespołów akt jak: *Więzienie Karno-Śledcze w Kaliszu i Ostrowie Wielkopolskim, Sąd Specjalny w Kaliszu, Zbiór fotografii i pocztówek, Akta miasta Kalisza oraz Spuścizna Tadeusza Martyna*. Wystawa jest podzielona na 9 działów tematycznych: *1939; Sądy i więzienia; Polityka ludnościowa; Żydzi kaliscy; Gaukinderheim; Propaganda hitlerowska; Obrazy przeszłości; Dokumenty życia codziennego; Koniec?....;*
- 7 IX 1989 r. – przed gmachem kaliskiego Ratusza odbyło się uroczyste otwarcie wystawy plenerowej, którego dokonali: Marek Drużka – Dyrektor Oddziałowego Biura IPN w Łodzi oraz Jan Mosiński – Przewodniczący Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa. Program uroczystości realizowany był we współpracy z Urzędem Miejskim w Kaliszu oraz Archiwum Państwowym w Kaliszu. Patronat nad przedsięwzięciem objęli: Janusz Kurtyka – Prezes Instytutu Pamięci Narodowej i Janusz Pęcherz – Prezydent miasta Kalisza. Kolejnym punktem tej imprezy była konferencja pod hasłem: „Drogi do wolności AD 1989”. Podczas konferencji swoje referaty przedstawili: dr hab. Antoni Dudek – *Przemiany 1989 r. w Polsce*; dr Grażyna Schlender – Dyrektor Archiwum Państwowego w Kaliszu – *Odbudowa struktur „Solidarności” Regionu Wielkopolska Południowa w 1989 r.*; dr Jan Mosiński – Przewodniczący Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa – *Rola*

Komitetów Obywatelskich „Solidarność” w okresie transformacji ustrojowej, na przykładzie województwa kaliskiego; Andrzej Czyżewski – SB wobec wyborów 1989 r. w Kaliszu;

AP W KATOWICACH

- 10 VII 2009 r. – otwarcie wystawy w Muzeum Stary Zamek w Żywcu przygotowanej przez żywiecki Oddział AP w Katowicach z okazji jubileuszu 50-lecia utworzenia Oddziału;
- 10 VII 2009 r. – otwarcie wystawy w Muzeum Stary Zamek w Żywcu przygotowanej w 2007 r. przez AP w Katowicach pt. „Był sobie dokument...”. Wystawa była prezentowana do końca października;
- 4 VIII 2009 r. – w Muzeum Śląskim w Katowicach miało miejsce otwarcie wystawy pt. „Ostatnie miesiące pokoju na Górnym Śląsku”, na którą w ramach współpracy archiwum użyczyło materiały archiwalne;
- 22 VIII 2009 r. – w ramach Roku Korfanteo na Placu Sejmu Śląskiego odbył się uroczysty koncert pt. „Rapsod Śląski” Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” wraz z zaproszonymi gośćmi. Koncert poprzedziły przemówienia Wojewody Śląskiego Zygmunta Łukaszczyka oraz Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego prof. Jerzego Buzka. Koncert został wzbogacony przez pokaz multimedialny przygotowany przez TVN przy współudziale AP w Katowicach (zostały wykorzystane materiały z zasobu AP Katowice);
- VIII 2009 r. – w miesięczniku „Śląsk” nr 8(166)/2009 ukazał się artykuł o wystawie „Wojciech Korfanty współtwórca II Rzeczypospolitej” ;
- 1 IX 2009 r. – w Muzeum w Rybniku odbyło się uroczyste otwarcie wystawy pt. „Jeszcze jeden dzień... Życie codzienne w powiecie rybnickim w okresie II wojny światowej”, której współorganizatorem było archiwum;
- 8-25 IX 2009 r. – w ramach współpracy Archiwum Państwowego w Katowicach z Muzeum w Tarnowskich Górach zostały wypożyczone materiały archiwalne do wystawy pt. „Ciebie przyzywam w siedmiu ogniach. Żydzi tarnogórscy – historia i obrzędy”;
- 11 IX 2009 – miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy przygotowanej przez AP Katowice pt. „Miasta Górnego Śląska i Zagłębia 1939-1945”. Wystawę przygotowali pracownicy archiwum: prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek i Mirosław Węcki. Celem wystawy było pokazanie II wojny światowej w całej złożoności życia codziennego za pomocą materiałów ikonograficznych dotyczących II wojny światowej i znajdujących się w zasobie AP w Katowicach. Zbiór ikonograficzny i aktowy wytworzony w latach II wojny światowej jest najbogatszym tego typu w Polsce, w większości po raz pierwszy udostępniany w takim zakresie szerszemu odbiorcy. Wystawa pokazywała różnorodność codzienności okupacyjnej w miastach powiatowych trzech stref wyraźnie wówczas zaznaczonych: części byłego niemieckiego Górnego Śląska, na tzw. polskim Śląsku (w przedwojennym województwie śląskim) oraz na obszarach wchodzących przed wojną w skład województwa kieleckiego i krakowskiego i włączonych do III Rzeszy a nazywanym przez Niemców wschodnimi terenami wcielonymi. Wystawa składała się z dwóch

części: pierwsza ogólna traktująca problemowo zagadnienia oraz część druga, gdzie zaprezentowane zostały poszczególne miasta (Katowice, Chorzów, Gliwice, Zabrze, Bytom, Tarnowskie Góry, Bielsko, Cieszyn, Pszczyna, Rybnik, Chrzanów, Olkusz, Sosnowiec, Będzin i Żywiec). Wystawa była prezentowana w katowickim archiwum do 15 października;

- IX 2009 r. – w ramach współpracy AP w Katowicach z Muzeum Historii Katowic zostały wypożyczone materiały na wystawę pt. „Huta Baildon i jej twórca”;
- IX 2009 r. – archiwum udostępniło materiały na wystawę pt. „Rzemieślnicy i artyści – dawne zabrzańskie atelier fotograficzne” do Muzeum Miejskiego w Zabrzu, a także do Miejskiego Zakładu Kąpielowego w Zabrzu z okazji 80-lecia rozpoczęcia działalności placówki;
- 1 IX 2009 r. – w ramach projektu *Śladami historii ze szkolnych zeszytów*, realizowanego przez Wadowickie Centrum Kultury, na wadowickim rynku zorganizowano akcję happeningową, której zadaniem było przybliżenie głównie młodzieży szkolnej atmosfery września 1939 r. W ramach tej akcji na słupach ogłoszeniowych zaprezentowano reprinty plakatów i obwieszczeń (głównie polskie materiały propagandowe z 1939 r.) przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Katowicach Oddział w Oświęcimiu;
- X 2009 r. – wystawa przygotowana przez archiwum w 2008 roku pt. „Z dziejów Temidy na Górnym Śląsku” towarzyszyła uroczystemu otwarciu, z udziałem najwyższych władz wymiaru sprawiedliwości, nowego budynku Sądu Okręgowego w Katowicach;
- IX 2009 r. – dyrektor Archiwum Państwowego w Katowicach dr Piotr Greiner przyjął propozycję członkostwa w Radzie Muzeum Miejskiego w Tychach;
- 11 IX 2009 r. – w „Gazecie Wyborczej” ukazał się wywiad z B. Małuseckim pt. „Wsiądź z nami do kapsuły czasu”, traktujący o odnalezionym folderze z 1924 roku mówiącym o wizjach miasta w 2000 roku;
- 12-13 IX 2009 r. – w dodatku katowickim „Gazety Wyborczej” ukazał się artykuł J. Krzyka o wystawie „Miasta Górnego Śląska 1939-1945” pt. „Wstrząsająca wystawa”;
- 15 IX 2009 r. – wyemitowano audycję radiową w „Radiu eM” poświęconą noblistom ze Śląska, w której uczestniczył dyrektor archiwum P. Greiner;
- 16 IX 2009 r. – ukazał się wywiad w „Gazecie Wyborczej” dodatek katowicki z M. Węcikiem pt. „Żydzi w nazistowskiej propagandzie”;
- W ramach obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, na zamku w Oświęcimiu otwarto wystawę pt. *Oświęcim w pierwszych dniach II wojny światowej. Ludzie czasu wydarzenie*. Współorganizatorem tej wystawy było AP w Katowicach Oddział w Oświęcimiu. Na wystawie zaprezentowano materiały z zasoby AP Oddział w Oświęcimiu dotyczące przygotowań do wojny (m.in. plakat o zarządzeniu stanu wojennego) jak również archiwalia oświęcimskich władz miejskich (polskich, a potem niemieckich) dotyczące codziennego życia mieszkańców Oświęcimia;

AP W KOSZALINIE

- 13 VII 2009 r. – w ramach współpracy z Akademią Pomorską w Słupsku, pracownicy koszalińskiego AP i Oddziału AP w Słupsku zainstalowali w holu Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii część wystawy zorganizowanej w 2008 r. w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych pt. „Co kryją archiwa? Curiosa w zbiorach archiwów państwowych”. Wystawa była eksponowana do 30 VII br.;
- 13 VIII 2009 r. – Joanna Chojecka, dyrektor AP, nagrała dla Radio Koszalin audycję poświęconą średniowiecznemu, zabytkowemu budynkowi, tzw. Domkowi Kąta oraz roli katedra w dawnym Koszalinie, w oparciu o materiały archiwalne AP;
- 9 IX 2009 r. – w budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Słupsku odbyło się uroczyste otwarcie wirtualnej wystawy pt. „Wrzesień `39. Na zachód od granicy – na wschód od granicy. Ziemia koszalińska i słupska w przededniu drugiej wojny światowej/Kampania wrześniowa w Polsce”. Współorganizatorami wystawy, poświęconej pamięci siedemdziesiątej rocznicy napaści hitlerowskich Niemiec na Polskę, były Archiwum Państwowe w Koszalinie, wraz ze swoimi Oddziałami w Słupsku i Uroczystego otwarcia wystawy dokonali Tadeusz Matyjaszek, dyrektor MBP w Słupsku oraz Joanna Chojecka, dyrektor AP w Koszalinie. Otwarcia towarzyszyło krótkie omówienie idei wystawy i zawartości „cyfrowych eksponatów”, którego dokonał Kacper Pencarski, pracownik archiwum. Na wystawie zaprezentowano wybrane polskie i niemieckie publikacje książkowe, nawiązujące do wydarzeń zawartych w jej tytule. Wystawa ma charakter stały i jest dostępna do zwiedzania pod adresem www.bibliotekacyfrowa.eu., zakładka „wrzesień `39”;
- 28 IX 2009 r. – AP w Koszalinie zorganizowało we współpracy z Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie, Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu oraz Centrum Kultury „105” w Koszalinie imprezę plenerową pt. „Wrzesień `39. Ziemia koszalińska i słupska w przededniu II wojny światowej”, pod patronatem Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych i Prezydenta Miasta Koszalina oraz patronatem medialnym rozgłośni Polskie Radio Koszalin S.A. W imprezie, otwartej przez Joannę Chojecką, dyrektora AP w Koszalinie, uczestniczyli m.in. dr Barbara Berska, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych i Dariusz Grot, dyrektor Departamentu Organizacji, Udostępniania i Ewidencji NDAP. Licznie zgromadzeni goście mogli poczuć atmosferę września 1939 dzięki prezentacjom dźwiękowym odgłosów wojny i wojennej prezentacji grupy rekonstrukcyjnej motocyklistów „Grupa Moto Military Młody i Stary” z Koszalina, jeżdżącej na autentycznych niemieckich motocyklach wojskowych z kosztami, z okresu II wojny światowej, stosownie ubranej i uzbrojonej. Program imprezy zawierał m. in. występ zespołu recytatorskiego „Proscenium” (komunikaty wojenne i wiersze o tematyce wojennej) i recital chóru „Frontowe Drogi”, śpiewającego pieśni o tematyce wojennej. Prezentacje multimedialne z wykorzystaniem polskich i niemieckich archiwaliów związanych z początkiem II wojny światowej zaprezentowali Kacper Pencarski, pracownik AP i Krzysztof Skrzypiec, pracownik Oddziału AP w Słupsku, ponadto Kacper Pencarski zaprezentował zdigitalizowane fragmenty niemieckich materiałów filmowych i dźwiękowych

obrazujących życie codzienne na ziemi koszalińskiej i słupskiej w przededniu wojny. W programie imprezy znalazły się także prelekcje pt. „Przygotowania garnizonu koszalińskiego i 32 Dywizji Piechoty Wehrmachtu do wojny przeciwko Polsce” (pptk dr Wojciech Grobelski), „Polska Marynarka Wojenna w 1939 r.” (Daniel Sienicki) i „Koń Trojański z bliska, czyli charakterystyka okrętu szkolnego „Schleswig-Holstein” (Marcin Białas);

- VII-IX 2009 r. – w ramach uczestnictwa w projekcie pn. „Bałtycka Biblioteka Cyfrowa” (wraz z Miejską Biblioteką Publiczną w Słupsku oraz Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku) AP w Koszalinie oraz słupski Oddział AP zdigitalizowały i udostępniły w Internecie 184 książki i periodyki ze swojego zasobu bibliotecznego;
- W ramach współpracy z uczelniami na praktyki studenckie do AP Katowice jak i Oddziałów zamiejscowych zostało przyjętych 74 studentów. Podpisano 66 umów z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, 3 umowy z Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie, 2 - z Uniwersytetem Wrocławskim, 1 - z Akademią Podlaską w Siedlcach oraz 2 – z Uniwersytetem w Opolu;

AP W KRAKOWIE

- VIII 2009 r. – w ramach współpracy z Urzędem Miasta w Nowym Sączu zorganizowano w Ratuszu ekspozycję wystawy przygotowanej w 2008 r. przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych pt. „Co kryją Archiwa? Curiosa w zbiorach archiwów państwowych”. Relacja z uroczystości otwarcia wystawy ukazała się w Regionalnej Telewizji Kablowej w Nowym Sączu oraz w Sądeckiej Telewizji Internetowej;
- VIII 2009 r. – nowosądecki Oddział AP, we współpracy z Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu oraz z Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, zorganizował plenerową wystawę pt. „Oczami wroga – Wrzesień '39 w fotografii niemieckiej i sowieckiej”, przygotowaną przez Biuro Edukacji Publicznej rzeszowskiego IPN-u. Publiczność miała okazję zapoznać się z unikatowymi zdjęciami ukazującymi wydarzenia wrześniowe oczami agresora;
- IX 2009 r. – w związku z 70-tą rocznicą wybuchu II wojny światowej w siedzibie AP w Krakowie zorganizowano wystawę pt. „Okupowany Kraków”, na której eksponowano skany materiałów archiwalnych ukazujące przejawy rządów okupanta;
- IX 2009 r. – pracownicy nowosądeckiego Oddziału włączyli się w przygotowanie wystawy pt. „Okrucy historii” organizowanej przez Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, na której obok prezentowanych militariów z II wojny światowej, były eksponowane afisze i druki ulotne z zasobu Oddziału archiwum;
- IX 2009 r. – w siedzibie Oddziału AP w Bochni prezentowano wystawę przygotowaną przez pracowników archiwum pt. „Wrzesień '39 na ziemi bocheńskiej”, wystawie towarzyszyła projekcja czterech filmów dokumentalnych z cyklu „Wrzesień '39” wyprodukowanych przez stację TVN dla Discovery Historia. Wystawa i projekcje filmów były częścią obchodów rocznicowych zorganizowanych przez Starostę Bocheńskiego, Burmistrza Miasta Bochnia, Bocheńskie Towarzystwo Historii Militarnej – sekcję Stowarzyszenia Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej oraz Archiwum Państwowe w Krakowie, Oddział w Bochni. W ramach

uroczystości przygotowano również m.in. występy artystyczne, rekonstrukcję bitwy o Bochnię, wieczór pamięci. Wydarzenia te były szeroko relacjonowane przez bocheńskie media, szczególnie prasę i portale internetowe. Wystawę zwiedziło ponad 1250 osób;

- Maciej Dudek, kierownik tarnowskiego oddziału AP, udzielił wywiadów dla: „Gościa Niedzielnego” (1) nt. materiałów archiwalnych zawierających informacje o wybuchu bomby na dworcu kolejowym w Tarnowie w 1939 r. oraz dla „Dziennika Polskiego” (2) i Radia Eska (2) nt. postępowania z dokumentacją w przypadku powodzi i zalania materiałów archiwalnych, udzielił również informacji o działalności AP w Tarnowie oraz jego zasobie archiwalnym i bibliotecznym;
- Sylwester Rękas, kierownik nowosądeckiego Oddziału AP, przygotował artykuł dla „Tygodnika Nowosądeckiego” pt. „Akcja „S” w Nowym Sączu – uwolnienie Jana Karskiego”;
- W związku z setną rocznicą śmierci wybitnej polskiej aktorki Heleny Modrzejewskiej w serwisie internetowym AP w Krakowie (www.archiwum.krakow.pl) zaprezentowano wystawę on-line pt. „Archiwalne ślady Heleny Modrzejewskiej”. Aktorka przez znacząca część swojego życia związana była z Krakowem i zapisała się trwale w pamięci Krakowian. Internautom udostępniono akta, zdjęcia i materiały ulotne dokumentujące życie i twórczość artystki. Materiały te były również prezentowane w lipcu i sierpniu w siedzibie AP w Krakowie.
- AP w Krakowie kontynuowało współpracę z Małopolskim Kuratorium Oświaty ws. sporządzenia bazy danych, dostępnej on-line, w której będą umieszczone informacje o miejscach przechowywania akt szkół i instytucji oświatowych. Baza taka będzie przydatna zarówno dla osób prowadzących badania naukowe, genealogiczne jak i poszukujących dokumentacji w celach urzędowych. W III kwartale przeprowadzono kwerendę i sporządzono zestawienie materiałów archiwalnych.
- Bocheński oddział AP w Krakowie kontuuje w ramach międzynarodowego projektu Sokrates Comenius nt. „Nasze małe ojczyzny: Wczoraj–Dziś–Jutro” współpracę z Gimnazjum Nr 1 w Bochni i Stowarzyszeniem Europa Pro Lingua, zrzeszającym bocheńskich nauczycieli. Zakończono prace nad publikacją o Bochni w okresie 1979-1989, opartą na materiałach zgromadzonych w trakcie realizacji projektu pn. „Bochnia w latach 1945-1989”. Wydawnictwo prezentuje materiały źródłowe z zasobu Oddziału AP w Bochni oraz fragmenty wywiadów z osobami mającymi wpływ na historię Bochni w tamtym czasie, prasę i niepublikowane materiały archiwów kościelnych.

AP W LESZNIE

- VIII 2009 r. – w ramach współpracy z uczelniami zorganizowano praktyki dla trzech studentów (dwóch z Uniwersytetu im. Adam Mickiewicza w Poznaniu i jeden z Uniwersytetu Wrocławskiego);
- 31 VIII 2009 r. – w siedzibie Muzeum Okręgowego w Lesznie otwarto wystawę pt. „Rok 1939 w południowo-zachodniej Wielkopolsce”, przygotowaną wspólnie przez archiwum i Muzeum

Okręgowe w Lesznie. W uroczystości uczestniczyli: dyrektor Archiwum - Elżbieta Olender oraz Barbara Ratajewska.

- 1 IX 2009 r. – dyrektor archiwum Elżbieta Olender wzięła udział w otwarciu wystawy pt. „Wojenny czas. Lata hitlerowskiej okupacji na Ziemi Kościańskiej”, która odbyła się w Muzeum Regionalnym w Kościanie. Archiwum było współorganizatorem wystawy;
- IX 2009 r.– w siedzibie archiwum zorganizowano lekcje historii poświęcone zbrodni katyńskiej. Wzięło w nich udział 16 klas z gimnazjów i szkół średnich Leszna. Lekcje były urozmaicone prezentacją filmu o zbrodni katyńskiej oraz materiałów przekazanych archiwum przez dziennikarza Jerzego Zielonkę (dotyczące ofiar pochodzących z terenu południowo-zachodniej Wielkopolski).

AP W LUBLINIE

- 31 VII 2009 r. – w „Gazecie Pomorskiej” ukazał się wywiad z B. Herdzin, dyrektorem archiwum, pt. „Przyjdź i szukaj do woli”, na temat poszukiwań genealogicznych w archiwach państwowych;
- IX-XI 2009 r. – w archiwum można było zwiedzać wystawę pt. „Podaruj nam swoją historię”, prezentującą najciekawsze materiały archiwalne podarowane archiwum na przestrzeni kilkudziesięciu lat jego istnienia oraz osoby darczyńców, dzięki ofiarności których wzbogacił się zasób archiwalny;
- IX-XI 2009 r. – w archiwum eksponowana była wystawa pt. „Przemysł i technika na Lubelszczyźnie”, prezentująca materiały archiwalne związane z rozwojem przemysłowym regionu od wieku XIX po drugą połowę XX. Na ekspozycji można było zobaczyć akta, fotografie, plany i projekty dotyczące m.in. przemysłu lotniczego i samochodowego, infrastruktury komunalnej, produkcji maszyn rolniczych, komunikacji, gorzelnictwa i browarnictwa. Wystawa zorganizowana została w ramach VI Lubelskiego Festiwalu Nauki, odbywającego się pod hasłem „Nauka techniką życia”;
- 1 IX 2009 r. – w chełmskim oddziale archiwum otwarto wystawę pt. „Od ucznia do mistrza, czyli rzemieślnicy chełmscy w dokumentach archiwalnych”. Na ekspozycji zaprezentowano sto dokumentów archiwalnych dotyczące rzemieślników prowadzących działalność w Chełmie po II wojnie światowej, m.in. karty rzemieślnicze, karty rejestracyjne, dyplomy mistrzowskie, świadectwa nauki zawodu, zgłoszenia wykonywania rzemiosła, listy rzemieślników, plany zakładów usługowych. Wystawa czynna będzie do końca 2009 roku;
- 1 IX 2009 r. – archiwum uruchomiło nową stronę internetową, przygotowaną i opracowaną przez Artura Nogaję, pracownika archiwum. W portalu zamieszczono pierwszą wirtualną wystawę zatytułowaną „Pięć Minut przed Burzą”, poświęconą chwilom przed wybuchem II wojny światowej oraz gorączkowemu działaniu tuż po jej wybuchu, w trakcie kampanii wrześniowej. Wystawa prezentuje różnorodne w formie archiwalia z zasobu Archiwum Państwowego w Toruniu oraz Oddziału we Włocławku;

- 4 IX 2009 r. – w radzyńskim oddziale AP w Lublinie otwarto wystawę pt. „Afisz okupacyjny”, zorganizowaną z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, towarzyszącą konferencji naukowej „Kampania 1939 i okupacja niemiecka na ziemi radzyńskiej” zorganizowanej przez Radzyńskie Towarzystwo Naukowe „Libra”;
- 11-30 IX 2009 r. – w Kraśniku prezentowana była wystawa pt. „Nadzieja...- walka o Kościół Kraśnika Fabrycznego”, przygotowana przez kraśnicki oddział AP w Lublinie i Miejską Bibliotekę Publiczną w Kraśniku. Ekspozycja zorganizowana została w ramach obchodów 50 rocznicy walki o budowę kościoła w Kraśniku Fabrycznym, nad którymi patronat objęli: metropolita lubelski abp Józef Życiński i marszałek Sejmu RP Bronisław Komorowski. 26 czerwca 1959 roku w Kraśniku Fabrycznym doszło do pierwszego w powojennej Polsce brutalnego stłumienia manifestacji w obronie prawa do swobodnego wyznawania wiary. W pokazowych procesach skazano kilkadziesiąt osób, zniszczono ich życie rodzinne i karierę zawodową, pozbawiono pracy i mieszkań. Wydarzenia te upamiętnił film „Białe plamy – Kraśnik 1959”, zrealizowany przez TVP Lublin przy współpracy z kraśnickim oddziałem archiwum;

AP W ŁODZI

- 1 VII 2009 r. – na stronie internetowej archiwum uruchomiona została wirtualna wystawa pt. „Łódzcy fabrykanci”, na której zaprezentowano sylwetki znanych łódzkich przemysłowców – Roberta Biedermanna, Gustawa Geyera, Ludwika Grohmana, Edwarda Herbata, Juliusza Kunitzera, Karola Scheiblera oraz Karola Scheiblera juniora. Życiorysy fabrykantów uzupełniały ich fotografie pochodzące ze zbiorów APŁ. Wystawę przygotował Łukasz Jaworski;
- 4 VIII 2009 r. – otwarta została wystawa zatytułowana „Pamięć Łodzi”, na której zaprezentowano blisko 600 reprografii fotografii i dokumentów pochodzących w większości ze zbiorów łódzkiego archiwum. Zgromadzono je na stu plakatach umieszczonych na 50 tablicach świetlnych rozstawionych w centrum miasta przy al. J. Piłsudskiego. Ekspozycja dotyczyła historii m.in. Starego Miasta oraz getta. Zdjęcia przedstawiały kościoły, nieistniejące już synagogi, pałace, rezydencje fabrykanckie, cmentarze, ulice. Przedsięwzięcie, pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Łodzi, zostało przygotowane przez Biuro Analiz Medialnych i Wydawnictw Urzędu Miasta Łodzi we współpracy z Archiwum Państwowym w Łodzi;
- 19 VIII 2009 r. – w ramach szkoły letniej zorganizowanej dla badaczy z Izraela przez Centrum Badań Żydowskich Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego Piotr Strembski, pracownik archiwum, przedstawił prezentację dotyczącą materiałów archiwalnych do badań genealogicznych przechowywanych w archiwum łódzkim;
- 24 VIII 2009 r. – w sali wystawowej Urzędu Miasta Łodzi otwarta została ekspozycja zatytułowana „Getto, terra incognita. Sztuka walcząca Ariego Ben Menachema i Mendla Grosmana”. Na wystawie, której jednym ze współorganizatorów było Archiwum Państwowe w Łodzi, prezentowano materiały z jego zasobu. Wystawie towarzyszył ilustrowany folder w języku polskim i angielskim;

- 24 VIII 2009 r. – w Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi otwarto wystawę zatytułowaną „Zagłada żydowskich miasteczek”. W folderze towarzyszącym ekspozycji i na wystawie przedstawione zostały także zdjęcia z Archiwum Państwowego w Łodzi;
- 24 VIII 2009 r. – na dziedzińcu Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego otwarto wystawę fotograficzną pt. „Altstot. Stare Miasto w Łodzi”. Zaprezentowano na niej zdjęcia Włodzimierza Pfeiffera z lat 1919-1939, przedstawiające tę część miasta, która w większości zamieszkała była przez ludność żydowską. Zdjęcia pochodziły z zespołu: *Archiwum Włodzimierza Pfeiffera* (księgarza i fotografa łódzkiego), a przechowywanego w archiwum;
- 25 VIII 2009 r. – z okazji obchodów 65. Rocznicy Likwidacji przez Niemców Litzmannstadt Ghetto w Galerii Fotografii Łódzkiego Towarzystwa Fotograficznego otwarty został wernisaż wystawy fotograficznej Zbigniewa Januszka i Sławomira Grzanka pt. „Linia graniczna”, na którym zaprezentowane fotografie dotyczące łódzkiego getta z zasobu łódzkiego archiwum;
- VIII 2009 r. – na stronie internetowej <http://gis.mapa.lodz.pl/ghetto/> opublikowana została mapa historyczna Litzmannstadt Ghetto, opracowana przez Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi przy udziale m.in. Archiwum Państwowego w Łodzi;
- 1 IX 2009 r. – na stronie internetowej archiwum uruchomiona została wystawa pt. „Wybuch wojny i początki okupacji hitlerowskiej w Łodzi”, przygotowana przez Tomasza Walkiewicza w związku z obchodami 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Zaprezentowano na niej materiały archiwalne obrazujące pierwsze dni wojny w Łodzi oraz miejsca pamięci narodowej związane z tymi wydarzeniami;
- 1 IX 2009 r. – Muzeum Okręgowym w Sieradzu otwarta została w wystawa zatytułowana „Sieradzkie w czasie II wojny światowej”. Archiwum było współorganizatorem wystawy;
- 4 IX 2009 r. – w AP w Łodzi odbyły się kolejne zajęcia z młodzieżą łódzkich gimnazjów i liceów zrzeszonych wokół „Domu Kultury 502” prowadzących badania w ramach projektu „Widzew na starych i nowych widokówkach”. Kustosz Agnieszka Janik wygłosiła wykłady, w których zapoznawała młodzież z historią Widzewa, jednej z dzielnic Łodzi oraz jej dwóch największych fabryk Widzewskiej Manufaktury i Łódzkiej Fabryki Nici. Zajęcia połączone były z prezentacją dokumentów aktowych i ikonograficznych dotyczących przeszłości dzielnicy i położonych na jej obszarze zakładów przemysłowych;
- IX 2009 r. – na tablicach świetlnych znajdujących się na przystankach Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Łodzi ukazanych zostało 129 kart pracy dzieci zatrudnionych na terenie getta. Karty te, pochodzące z zespołu *Przełożony Starszeństwa w Getcie Łódzkim 1939-1944*, zostały udostępnione „Gazecie Wyborczej” z przeznaczeniem do nieodpłatnego wykorzystania w projekcie obchodów 65. rocznicy likwidacji łódzkiego getta;
- IX 2009 r. – w ramach popularyzacji pamięci o Bitwie Łódzkiej, jaka miała miejsce w okolicach miasta w 1914 r. wydana została okolicznościowa gazeta „Bitewnik Łódzki 1914” sfinansowana

przez Urząd Gminy w Koluszkach. Kwerendę archiwalną do publikacji przeprowadzili pracownicy Archiwum Państwowego w Łodzi.

AP W POZNANIU

- 16 VII 2009 r. – AP w Poznaniu wypożyczyło ze swego zasobu do Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią, księgi grodzkie nakielskie z lat 1432-1736, w których zachowały się w formie oblaty najważniejsze dokumenty dla miasta Nakła, a także tłok pieczęci miejskiej z połowy XVII w. Zostały one pokazane na zorganizowanej tam wystawie z okazji 710. rocznicy zorganizowania gminy miejskiej w Nakle;
- VI-VII 2009 r. – w związku z 90. rocznicą powstania administracji skarbowej w Polsce koniński Oddział Archiwum Państwowego w Poznaniu, we współpracy z Urzędem Skarbowym w Koninie, przygotował wystawę kopii materiałów archiwalnych pt. „Z dziejów administracji skarbowej w Koninie”. Ekspozycję prezentowano w gmachu Urzędu Skarbowego w Koninie oraz w dniu 30 lipca br. w Klubie „Energetyk” w Koninie, w trakcie uroczystości obchodów „Dnia Skarbowości”. Piotr Rybczyński, kierownik Oddziału w Koninie, wygłosił okolicznościowy wykład pt. „Zarys dziejów administracji skarbowej w Koninie na tle skarbowości kraju”;
- 24 VII 2009 r. – archiwum we współpracy z Komendą Miejską Policji Oddział w Koninie przygotowało wystawę kopii materiałów archiwalnych pt. „Z dziejów Policji Państwowej w powiecie konińskim w latach II Rzeczypospolitej”. Wystawa, zaprezentowana w sali ratuszowej Urzędu Miejskiego w Koninie, stanowiła część obchodów Święta Policji i Jubileuszu 90-lecia powstania Policji Państwowej. Przedstawiono na niej dokumenty odnoszące się m.in. do procesu powstawania służb policyjnych w latach 1918-1919 oraz struktury organizacyjnej, stanu etatowego i uzbrojenia, jak też problematyki działalności policji w latach II Rzeczypospolitej w ówczesnym powiecie konińskim. Ekspozycja wzbudziła żywe zainteresowanie współczesnych funkcjonariuszy policji i była następnie prezentowana w gmachu Komendy Miejskiej Policji w Koninie;
- 1 IX 2009 r. – w budynku AP w Poznaniu otwarto wystawę pt. „70. rocznica wybuchu II wojny światowej. Ikonografia w Archiwum Państwowym w Poznaniu”. Zaprezentowano na niej mapę Reichsgau Wartheland (Okręgu Rzeszy Kraju Warty), fotografie pokazujące mobilizację oddziałów polskich, kampanię wrześniową i okupację hitlerowską Kraju Warty, wysiedlanie Polaków, rozstrzeliwanie Polaków na rynkach miast i miasteczek, wnętrza obozów i więzień niemieckich (Żabikowo, Fort VII, wraz z gilotyną w więzieniu przy ul. Młyńskiej), fotografie i plany zamku cesarskiego w Poznaniu, przerobionego na siedzibę Hitlera, plakaty propagandowe NSDAP z lat 1939-1944, ogłoszenia, obwieszczenia i zarządzenia władz wojskowych skierowane do ludności, spisy Polaków skazanych na śmierć przez niemiecki sąd.

AP W PIOTRKOWIE TRYB.

- 15 VIII 2009 r. – w siedzibie Muzeum Regionalnego w Bełchatowie miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy pt. *Józef Piłsudski – Marszałek Polski – Honorowy Obywatel Bełchatowa*, zorganizowanej przez Muzeum Regionalne w Bełchatowie przy współpracy Archiwum

Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim, Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim, Fundacji im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie oraz Oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Bełchatowie. Na wystawie wyeksponowano interesujące obiekty, odnoszące się bezpośrednio do osoby Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego jak też wydarzeń, w których uczestniczył. Archiwum udostępniło m.in. kilkanaście grafik Zdzisława Czermańskiego oraz protokół Rady Miejskiej Bełchatowa z uchwałą o nadaniu honorowego obywatelstwa dla Józefa Piłsudskiego. Na uroczystości otwarcia ekspozycji obecni byli przedstawiciele władz miasta mieszkańcy Bełchatowa i okolic oraz reprezentanci archiwum – dr Aleksy Piasta i dr Tomasz Matuszak;

- 31 VIII 2009 r. – w Opocznie miały miejsce uroczyste obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Organizatorami obchodów były: Starostwo Powiatowe w Opocznie, Urząd Miejski w Opocznie, Muzeum Regionalne w Opocznie oraz Biuro Posła na Sejm RP Roberta Telusa. W ramach obchodów przygotowano w Muzeum Regionalnym w Opocznie wystawę czasową pt. „Naznaczeni. Mieszkańcy wsi polskiej na robotach przymusowych w III Rzeszy”. Otwarcia ekspozycji dokonał Tomasz Łuczkowski – dyrektor Muzeum Regionalnego w Opocznie. Następnie miała miejsce promocja publikacji „Kiedy się wypełniły dni... w 70. rocznicę Kampanii Polskiej 1939 roku”, której redaktorami byli Maciej Hubka i Tomasz Łuczkowski. Na publikację składają się materiały autorstwa historyków, archiwistów i muzealników zajmujących się historią wojskowości i regionu. Autorem jednego z tekstów jest dr Tomasz Matuszak – dyrektor Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim. Po zapoznaniu zebranych z publikacją przystąpiono do wygłoszenia referatów przygotowanych na sesję popularno-naukową. Jednym z referentów był dr Tomasz Matuszak (dyrektor APPT), który wygłosił referat nt. „Źródła dotyczące Kampanii Wrześniowej 1939 r. w zasobie Centralnego Archiwum Wojskowego im. mjr. Bolesława Waligóry”. Natomiast Maciej Hubka (stażysta w APPT) przedstawił, przygotowany wspólnie z Jarosławem Kowalewiczem, tekst pt. „Partyzantka powrześniowa oraz początki konspiracji polskiej na ziemi opoczyńskiej”;
- IX 2009 r. – w holu archiwum Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim przygotowano wystawę poświęconą 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej pn. *Tomaszów w obliczu wojny – Kampania Polska 1939*. Zaprezentowano wybór najciekawszych dokumentów, fotografii i plakatów upamiętniających przygotowanie miasta do wojny, mobilizację i przebieg walk oraz pierwsze miesiące okupacji hitlerowskiej;
- Na stronie internetowej archiwum zamieszczono wystawę pt. *Plakaty i afisze z okresu II wojny światowej w zasobie Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim - Oddział w Tomaszowie Mazowieckim*. Zaprezentowano wybór kilkudziesięciu obiektów charakteryzujących różne aspekty okupacji hitlerowskiej na terenie Tomaszowa Mazowieckiego;

AP W PŁOCKU

- 18 VIII 2009 r. – Krystyna Bańka, zastępca dyrektora AP Płock, udzieliła wywiadu dla Katolickiego Radia Płock w audycji „Poranny gość” na temat organizowanej wystawy „Miejsca Pamięci Narodowej na terenie byłego Województwa Płockiego (1975-1998)”. Emisja programu miała miejsce 1 września br.;

- 4 IX 2009 r. – Archiwum Państwowe w Płocku wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Archiwum Państwowego w Płocku oraz Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich Oddział Płock zorganizowało wystawę na temat: „Miejsca Pamięci Narodowej na terenie byłego Województwa Płockiego (1975-1998)”. Celem projektu jest udokumentowanie obecnego stanu zachowania miejsc pamięci narodowej zlokalizowanych na terenie byłego województwa płockiego poprzez fotografie cyfrowe i ewidencję w bazie danych, która w październiku będzie udostępniona online na podstronie internetowej AP w Płocku. Baza danych będzie zawierać informacje na temat lokalizacji miejsca pamięci (miejscowość, gmina, powiat), rodzaju obiektu (cmentarz, grób, obelisk, pomnik, płyta, tablica pamiątkowa), opisu upamiętnianej postaci lub wydarzenia, daty powstania obiektu, nazwisk poległych, określenia materiałów archiwalnych, w których znajdują się informacje na temat zdarzenia. W formie tradycyjnej na wystawie w siedzibie AP w Płocku zaprezentowano tylko część zgromadzonych materiałów (ok. 1/3) – głównie fotografie obiektów związanych z kampanią wrześniową;
- 9 IX 2009 r. – Leszek Franciszkiwicz, dyrektor AP Płock, udzielił wywiadu telewizyjnego dla „Kurier Mazowieckiego” dotyczącego wystawy „Miejsca Pamięci Narodowej na terenie byłego Województwa Płockiego (1975-1998)”. Wywiad wyemitowano 14 września br.;
- 10 IX 2009 r. – z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej Oddział w Łęczycy wraz z Muzeum w Łęczycy zorganizował wystawę na temat „Afisze z okupowanego powiatu łęczyckiego”. Zaprezentowane dokumenty ukazały wprowadzone przez władze okupacyjne ograniczenia w stosunku do ludności polskiej i żydowskiej, m.in. podwyższanie cen soli, wprowadzanie zakazu sprzedaży żywego i martwego inwentarza przez przedsiębiorców i Treuhanerzów majątków ziemskich, nakazy o zaopatrzeniu sklepów w szyldy oraz zakaz wprowadzania psów, dotykania środków żywnościowych, plucia, a także wywożenia towarów tkackich z okręgu kaliskiego bez zgody Prezydenta Rzeszy w Kaliszu. Wśród eksponowanych materiałów archiwalnych znalazły się również informacje o spisie ludności przeprowadzonym w dniach 7-14 stycznia 1940 r., o podzieleniu Łęczycy na 5 obwodów spisowych, regulacji komunikacyjnej oraz obwieszczenia o dyskryminacji ludności żydowskiej. Wystawa była temem dla spotkania wspomnieniowego – „Wojenne losy mieszkańców Łęczycy”. O swoich przeżyciach z czasów II wojny światowej opowiadało dwadzieścia osób. Szczególnymi gośćmi byli Honorowi Obywatele miasta Łęczycy m.in.: Wiktoryn Grąbczewski, Otylia Kokocińska, Bolesław Solarski. Powyższe relacje zostały zarejestrowane kamerą cyfrową w ramach realizacji projektu „Archiwum Historii Mówionej”. W uroczystościach uczestniczyły także władze samorządowe, przedstawiciele instytucji kulturalnych, członkowie Towarzystwa Naukowego Płockiego i Miłośników Ziemi Łęczyckiej. Bogactwo wspomnień przyczyniło się do podjęcia II cyklu uroczystości w listopadzie nt. „II wojna światowa we wspomnieniach Łęczycan”;
- IX 2009 r. – uczniowie gimnazjum uczestniczyli w dwóch lekcjach archiwalnych na temat „Kim jesteś? – sposoby poszukiwań genealogicznych i prezentacji ich wyników” zaś uczniowie liceum wysłuchali prelekcji związanej z organizowaną wystawą „Miejsca Pamięci Narodowej na terenie byłego Województwa Płockiego (1975-1998)”;

- W archiwum przeprowadzono również przedmiotowe prace na podstawie rocznej umowy z Polską Akademią Umiejętności w Krakowie.

AP W PRZEMYŚLU

- 13 VIII 2009 r. – Ewa Grin-Piszczek i Anna Sawicka uczestniczyły w audycji radiowej prezentujące część zasobu archiwum (dotyczącą przepisów kulinarnych z XIX wieku znajdujących się w Zbiorze rękopisów naukowych i literackich w zasobie APP);
- 4 IX 2009 r. – odbyło się otwarcie wystawy upamiętniającej 70. rocznicę wybuchu II wojny światowej pt.: *Pięć minut przed burzą. II wojna światowa w dokumentach zasobu Archiwum Państwowego Przemysłu. Prezentacja materiałów archiwalnych oraz zbiorów bibliotecznych APP*. Słowo wstępne wygłosił dyrektor archiwum Bogusław Bogusia. Autorami wystawy byli pracownicy Oddziału III: Agnieszka Bobowska i Artur Kiełt, a komisarzem Krystyna Szajny-Buchtarz. Komentarz do ekspozycji wygłosił Artur Kiełt. Wystawa będzie czynna do 31 X 2009 r. i dostępna w formie prezentacji multimedialnej na stronie APP (galeria);
- 7 IX 2009 r. – w Rozgłośni Archidiecezji Przemyskiej „Radio Fara” wyemitowano audycję z otwarcia wystawy „Pięć minut...”.

AP W RADOMIU

- AP w Radomiu wraz z Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu przygotowało wystawę pod tytułem „Radom i okolice w latach wojny i okupacji niemieckiej 1939-1945”. Na wystawie prezentowano materiały archiwalne pochodzące ze zbiorów archiwum, w tym plakaty, zdjęcia oraz dokumenty archiwalne a także eksponaty muzealne z muzeum radomskiego oraz innych placówek. Wystawę można było oglądać w salach Domu Gąski i Esterki przy ul. Rynek 4/5;
- Uchwałą Rady Miejskiej w Kozienicach Dyrektor Archiwum Państwowego w Radomiu Kazimierz Jaroszek został powołany w skład Rady Muzeum Regionalnego w Kozienicach na okres kadencji 2009-2013.

AP W RZESZOWIE

- W III kwartale 2009 r. na stronie internetowej archiwum zaprezentowano akta dotyczące kampanii wrześniowej 1939 r.

AP W SIEDLCACH

- 30/31 VIII 2009 r. – nocą z 30 na 31 sierpnia na wszystkich słupach i tablicach ogłoszeniowych w centrum Siedlec rozlepiono setki afiszy niemieckich władz okupacyjnych z okresu II wojny światowej. Afisze pochodziły ze zbiorów AP w Siedlcach, a dotyczyły Siedlec i powiatu siedleckiego. Przedstawiały groźbę wojny i sposób traktowania podbitego kraju przez okupanta. Dzięki współpracy archiwum z siedleckim samorządem, wszystkie słupy i tablice ogłoszeniowe w centrum miasta zostały w okresie 31 VIII – 1 IX przeznaczone wyłącznie na okupacyjne afisze. Z tysiąca wydrukowanych plakatów połowa została rozlepiona w mieście, pozostałe zaś trafiły do wszystkich siedleckich szkół jako materiał edukacyjny. Afisze z siedleckiego archiwum zostały też wykorzystane do ulicznej prezentacji multimedialnej podczas głównych uroczystości

rocznicowych w Siedlcach 1 IX wieczorem. Afisze okupacyjne ze zbiorów AP w Siedlcach zostały zaprezentowane na 3 wystawach zorganizowanych we wrześniu 2009 r. w rocznicę wybuchu II wojny światowej: w Sokołowskim Ośrodku Kultury, Muzeum Zbrojowni na Zamku w Liwie; Bibliotece Głównej Akademii Podlaskiej w Siedlcach. Relację z akcji wyemitowała dnia 2 IX 2009 r. – TV Siedlce w programie „Magazyn Historyczny”;

- 20 IX 2009 r. – dyrektor archiwum dr Grzegorz Welik wziął udział w dwugodzinnej dyskusji historyków na antenie Katolickiego Radia Podlasie, w związku z rocznicą 17 września 1939 r.

AP W SUWAŁKACH

- W związku z obchodami 90. rocznicy odzyskania wolności przez Suwałki oraz Dniami Suwałk Archiwum Państwowe w Suwałkach przekazało Urzędowi Miejskiemu w Suwałkach kopie materiałów archiwalnych (akt, druków ulotnych), dotyczących działań władz miejskich oraz życia społeczno-politycznego i gospodarczego miasta, które były prezentowane w sierpniu i we wrześniu na wystawie w ratuszu *Suwałki w latach 1918-1919*.

AP W SZCZECINIE

- 3 VII 2009 r. – w salach Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego została otwarta wystawa archiwalno-muzealna pn. „Druga wojna światowa z perspektywy Pomorza Zachodniego”. Jej organizatorami są: Archiwum Państwowe w Szczecinie, Archiwum Akt Nowych oraz Woliński Park Narodowy. Dokumenty, fotografie i eksponaty pochodzą z zasobów Archiwum Państwowego w Szczecinie, Archiwum Akt Nowych, Narodowego Archiwum Cyfrowego oraz Muzeum Narodowego w Szczecinie. Szczegółową kwerendę przeprowadzono też w Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz Berlin-Dahlem, gdzie przechowywanych jest kilkadziesiąt poszytów tzw. „Kroniki Wojennej Szczecina”. Na tej podstawie wytypowano sprawozdania, fotografie, rysunki obrazujące życie Szczecina czasu wojny. Wystawę kończył blok tematyczny odnoszący się do skutków drugiej wojny światowej i przemian zachodzących na Pomorzu Zachodnim w 1945 r. Jej kuratorami byli Maria Frankel i Paweł Gut. Otwarcia wystawy towarzyszyło wprowadzenie historyczne, którego dokonał prof. Kazimierz Kozłowski, a także prezentacja unikatowego filmu amerykańskiego reportera Juliana Bryana pt. „Siegel” z września 1939 r., który sfilmował Warszawę w drugim tygodniu wojny, a przygotowany materiał zaprezentował społeczeństwu amerykańskiemu. W oficjalnym otwarciu ekspozycji wzięli udział przedstawiciele władz administracyjnych, historycy oraz kilkunastoosobowa grupa żołnierzy Armii Krajowej. Specjalny list wystosował także pierwszy metropolita szczecińsko-kamieński abp senior Marian Przykucki;
- 8 VII 2009 r. – wyemitowano audycję radiową w związku z otwarciem wystawy archiwalno-muzealnej organizowanej przez szczecińskie archiwum pt. „Druga wojna światowa z perspektywy Pomorza Zachodniego”. Tematem audycji była rola szczecińskiego archiwum w sferze popularyzacji, poprzez dokumenty archiwalne, wiedzy historycznej o regionie, a także jego działalnością edukacyjną. W dwugodzinnej rozmowie uczestniczyli dyrektor Jan Macholak, zastępca dyrektora Maria Frankel i dr Paweł Gut. Mówiono m.in. o wcześniejszych przedsięwzięciach wystawienniczych archiwum, organizacji konferencji naukowych i spotkań

historycznych popularyzujących archiwalny zasób pomorski i jego dzieje, współpracy z archiwum w Greifswaldzie, a także o najbliższych planach związanych z tymi formami działalności archiwum;

- 5 VIII 2009 r. – na Zamku Książąt Pomorskich uroczysto otwarto wystawę poświęconą Johannesowi Bugenhagenowi (1485–1558), duchownemu, znanemu reformatorowi kościoła na Pomorzu, na której znalazły się dokumenty z zasobu szczecińskiego archiwum. Ekspozycja zorganizowana została w ramach Prezentacji Meklemburgii-Pomorza Przedniego w Województwie Zachodniopomorskim, w której archiwum rokrocznie uczestniczy;
- 14 VIII 2009 r. – w Kościerzynie odbyły się jubileuszowe X Targi Książki „Costerina 2009”. W czasie ich trwania wręczane są doroczne nagrody i wyróżnienia w ramach konkursu wydawnictw literatury pomorskiej i kaszubskiej. W bieżącym roku wydawcy książki prof. prof. Bogdana Wachowiaka i Zygmunta Szultki pt. „Wizytacje domen bytomskiej i lęborskiej z XVI wieku” – Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych i Wydawnictwo „Dokument” Oficyna Archiwum Państwowego w Szczecinie – zgłosili tę publikację do konkursu. Otrzymała ona wyróżnienie w kategorii pomorskiej literatury naukowej, które odebrali współautor prof. Zygmunt Szultka oraz zastępca dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie Maria Frankel;
- 8 IX 2009 r. – na łamach „Kurieria Szczecińskiego” ukazał się obszerny wywiad przeprowadzony przez Agnieszkę Kuchcińską-Kurcz z Marią Frankel i Pawłem Gutem „Czy można powiedzieć jeszcze coś nowego. Ludzie i wojna”. Motywem przewodnim było zagadnienie czy znajdują się nowe i jak interpretować dotychczasowe źródła związane z drugą wojną światową? Sporo miejsca poświęcono też po raz pierwszym emitowanym w trakcie otwarcia wystawy fragmentom filmu z 1939 r. Juliana Bryana pt. „Siegel” ;
- 14 IX 2009 r. – lekcje historyczno-archiwalne dla uczniów szkół gimnazjalnych i licealnych w Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego przeprowadzili prof. Kazimierz Kozłowski, dr Paweł Gut oraz Alicja Kościelna. Towarzyszyły one trwającej tam wystawie przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Szczecinie pt. „Druga wojna światowa z perspektywy Pomorza Zachodniego”. Trzy grupy zapoznały się z dziejami Pomorza Zachodniego w pierwszej połowie XX wieku, w szczególności archiwaliami prezentowanymi na wystawie;
- 21-25 IX 2009 r. – w ramach współpracy ze Szczecińskim Towarzystwem Naukowym i aktywnym uczestnictwem w Festiwalu Nauki Zachodniopomorskiej w szczecińskim archiwum odbywały się lekcje-spotkania historyczno-archiwalne, podczas których uczniom szkół średnich zaprezentowano Szczecin lat 40. i 50. poprzez omówienie jego losów w tym czasie oraz emisję filmów. W zasobie archiwum znajdują się filmy o Szczecinie zapisane na taśmach 16 mm, a ich wyświetlanie możliwe jest dzięki unikatowym już projektorom filmowym;
- 30 IX 2009 r. – w Szczecinie odbyła się inauguracja Centrum Dialogu „Przełomy”. Jest to przedsięwzięcie mające na celu wzniesienie gmachu z przeznaczeniem na muzeum i wszelkiego rodzaju inicjatywy edukacyjne odnoszące się do Pomorza Zachodniego i jego mieszkańców po drugiej wojnie światowej. Archiwum współpracuje zarówno z pełnomocnikiem

Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego ds. CDP, jak i Muzeum Narodowym w Szczecinie w kwestii doboru archiwaliów i eksponatów dla przyszłych ekspozycji;

- 30 IX 2009 r. – w Klubie Garnizonowym w Szczecinie, w 70. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej, odbyła się promocja trzech książek, których współwydawcą jest „Dokument” Oficyna Archiwum Państwowego w Szczecinie. Na pierwszą z nich, z serii „Pomorze militarne” cz. III „Generałowie i wybrani dowódcy Wojska Polskiego związani z Pomorzem Zachodnim” pod red. Kazimierza Kozłowskiego, Andrzeja Wojtaszaka składają się materiały z sesji naukowej poświęconej tej tematyce. W drugiej – autorstwa Dariusza Faszczy – „Dowódcy 12 Dywizji Piechoty/Zmechanizowanej 1919–2008”, poprzedzonej rysem historycznym 12 Dywizji znalazły się 34 biogramy jej dowódców. Duże zainteresowanie wzbudziło trzecie opracowanie „Kurs bojowy Stettin. Bombardowania Szczecina i Polic na tle wojny powietrznej w Europie (1940–1944)” autorstwa Grzegorza Ciechanowskiego, Jakuba Ciechanowskiego i Marka J. Murawskiego;
- Kontynuując różne formy kontaktów naukowych i wydawniczych z Uniwersytetem Szczecińskim, archiwum współpracowało z Instytutem Historii US przy przygotowaniu książki poświęconej prof. Henrykowi Lesińskiemu (1923-1994), dyrektorowi Archiwum Państwowego w Szczecinie w latach 1955-1969.

AP M.ST. WARSZAWY

- 7 VII 2009 r. – w obecności przedstawicieli władz miasta Łowicza i powiatu łowickiego, w ramach powiatowych obchodów 100. rocznicy urodzin wybitnego historyka regionalisty, nauczyciela, muzealnika i społecznika, Jana Wegnera, na ścianie domu przy Nowym Rynku 4 w Łowiczu, w którym urodził się i mieszkał, dokonano odsłonięcia pamiątkowej tablicy. W trakcie uroczystości kierownik oddziału Archiwum Państwowego m.st. Warszawy w Łowiczu, Marek Wojtylak opowiedział o dziejach rodzinnej kamienicy Wegnerów. Po południu w Galerii Browarna odbyła się promocja książki Jana Wegnera pt. „Serce i umysł dla Łowicza”. Publikacja została wydana pod redakcją Marka Wojtylaka. W książce wykorzystano m.in. materiały z zasobu łowickiego oddziału Archiwum Państwowego m.st. Warszawy;
- 14 VII 2009 r. – przed Domem Polonii w Warszawie otwarto wystawę pt. „Inwestycje i wydatki m.st. Warszawy w obrazach 1918-1939”, przygotowaną przez Biuro Archiwum m.st. Warszawy na podstawie materiałów pochodzących m.in. ze zbiorów APW;
- 20 VII – 15 VIII 2009 r. – we współpracy z Biurem Kultury Urzędu m.st. Warszawy i Stołeczną Estradą, archiwum zorganizowało wystawę plenerową pt. „Cztery wieki – cztery panoramy”. W centrum miasta, na Krakowskim Przedmieściu zaprezentowane zostały wielkoformatowe, historyczne panoramy Warszawy z zasobu APW wykonane na przestrzeni czterech wieków przez Antonia Rizzi Zannoniego, Adolfa Kozarskiego, Franciszka Karpowicza i Marka Ostrowskiego. Uzupełnieniem wystawy były grafiki, pocztówki i fotografie miasta pochodzące z okresu powstawania danej panoramy lub widoku. Ekspozycja pozwalała prześledzić przeobrażenia, zmiany przestrzenne, urbanistyczne i architektoniczne, jakie zachodziły

w Warszawie od XVIII wieku do czasów współczesnych. Autorką ekspozycji jest Małgorzata Sikorska. W związku z otwarciem wystawy w TVP Warszawa i radio RMF FM ukazały się wywiady z dyrektorem APW, Ryszardem Wojtkowskim i kuratorem ekspozycji Małgorzatą Sikorską. Ilustrowane informacje o ekspozycji pojawiły się także w prasie i warszawskich portalach internetowych;

- 5 VIII 2009 r. – na stacji Metro Świętokrzyska w Warszawie otwarto wystawę pt. „Warszawa jest wielka - pierwsza odsłona” przygotowaną przez Fundację Cultus na podstawie m.in. materiałów pochodzących ze zbiorów APW. Na wystawie zaprezentowane zostały dawne i współczesne obrazy i zdjęcia budynków stolicy ukazujące ich przeobrażenia na przestrzeni ostatnich 200 lat;
- 10 VIII 2009 r. – w Galerii Plenerowej na Krakowskim Przedmieściu otwarto wystawę plenerową pt. „Krakowskie Przedmieście w obiektywie Zdzisława Marcinkowskiego 1904-1939”. Ekspozycja zorganizowana została we współpracy z Biurem Kultury Urzędu m.st. Warszawy, Stowarzyszeniem Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy i Stołeczną Estradą. Na wystawę złożyło się 70 fotografii z zasobu Archiwum Państwowego m.st. Warszawy przedstawiających zabytki architektoniczne Krakowskiego Przedmieścia. Był to już drugi pokaz tej ekspozycji w Warszawie. Ilustrowane informacje o ekspozycji pojawiły się na łamach stołecznego wydania „Gazety Wyborczej”, pisma „Kultura i Biznes” oraz portalach informacyjnych;
- 14 VIII 2009 r. – na stronie www.ipuzzle.pl we współpracy z firmą Luksoft pojawiły się elektroniczne puzzle z historycznymi widokami Warszawy: Nowy Świat, Krakowskie Przedmieście, plac Zamkowy, Stare Miasto, Marszałkowska - kilkadziesiąt prezentowanych panoram, zdjęć i pocztówek z widokami przedwojennej Warszawy pochodzi ze zbiorów Archiwum Państwowego m.st. Warszawy;
- 31 VIII 2009 r. – w związku z prezentacją na Krakowskim Przedmieściu ekspozycji pt. „Za murem. Jak powstawało warszawskie getto”, w Programie II Polskiego Radia, Radio Józef i Radio Proxima ukazały się wywiady z kuratorką wystawy Małgorzatą Sikorską. Audycję o wystawie można było także wysłuchać w Radio dla Ciebie. Ilustrowane materiały o ekspozycji ukazały się w dzienniku „Polska the Times” oraz portalach internetowych: TVN Warszawa, Polskiego Radia, Moje Miasto Warszawa, Kulturalna Warszawa oraz wielu innych;
- 28 VIII 2009 r. – we współpracy z NDAP w parku miejskim w Mławie, w ramach obchodów 70. rocznicy Bitwy pod Mławą, otwarto plenerową wystawę pod tytułem: „Mława '39. Wydarzenia Września 1939 r. w Mławie i na Mazowszu w materiałach archiwalnych”. Pokazano na niej materiały pochodzące m.in. z zasobu oddziału APW w Mławie, a także pozyskane w wyniku akcji społecznej gromadzenia pamiątek dotyczących wydarzeń wojennych, przeprowadzonej przez oddział APW w Mławie we współpracy z NDAP i Urzędem Miasta Mława;
- 12 IX 2009 r. – w ramach powiatowych obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej, przed gmachem ratusza w Pułtuskach została otwarta wystawa pt. „Ziemia Pułtуска w latach 1939-1945”, przygotowana przez oddział APW w Pułtuskach we współpracy ze Starostwem

Powiatowym i Pułuską Biblioteką Publiczną. Prezentowane na niej były m.in. militaria ze zbiorów Edwarda Malinowskiego, okupacyjne kartki na żywność, gazety, afisze, a także fotografie miejsc pamięci narodowej. Podczas towarzyszącego obchodom kiermaszu książek można było kupić publikację pt. „Władysław Kocot. Pamiętniki i korespondencja z lat 1920, 1939-1945”, wydaną przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy oraz Pułuskie Towarzystwo Naukowo Społeczne. W dniach 17 września – 2 października wystawa była prezentowana w siedzibie oddziału APW w Pułusku, gdzie odwiedziło ją 1146 osób, w tym 32 grupy uczniów ze szkół z terenu Pułuska i powiatu pułuskiego. Tak liczna frekwencja była rezultatem bliskiej współpracy ze Starostwem Powiatowym w Pułusku, które rozpropagowało wystawę wśród szkół na terenie powiatu;

- 17 IX 2009 r. – we współpracy z Pułuską Bibliotekę Publiczną im. Joachima Lelewela, Pułuskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym i Urzędem Miasta Pułuska, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Pułusku zorganizowało III edycję konkursu dla młodzieży pn. „Wyścig po historię”. W konkursie wzięło udział czterdziestu uczniów z dziesięciu pułuskich szkół podstawowych i gimnazjalnych. Otwarcie konkursu z udziałem burmistrza miasta odbyło się przed siedzibą oddziału APW w Pułusku, skąd drużyny wyruszyły na trasę biegu. Na kolejnych ośmiu punktach kontrolnych rozlokowanych w różnych częściach miasta uczniowie odpowiadali na pytania z historii i kultury regionu oraz uczestniczyli w konkurencjach sportowych. Celem konkursu było m.in. przybliżenie uczniom dziedzictwa kulturowego regionu, rozwijanie zainteresowań lokalną historią i tradycją oraz popularyzacja kultury regionalnej. Pierwsze miejsce w kategorii gimnazjów zajęli uczniowie Publicznego Gimnazjum w Przemiarowie, w kategorii szkół podstawowych uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej w Płocochowie;
- 17–19 IX 2009 r. – podczas XI Krajowej Konferencji Dyrektorów Szkół, zorganizowanej przez wydawcę miesięcznika „Dyrektor Szkoły”, zaprezentowana została wystawa internetowa pt. „Alarm dla miasta Warszawy”, przygotowana przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy dla upamiętnienia 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- 24 IX 2009 r. – w ramach XXIII Konferencji Historyków Kartografii w Domu Rekolekcyjno-Formacyjnym na warszawskich Bielanach otwarto wystawę przygotowaną przez APW pt. „Warszawa. Obrazy z dziejów. Plany, mapy i widoki Warszawy 1641-2007”, prezentującą największe dzieła kartografii warszawskiej. Był to kolejny pokaz tej ekspozycji w Warszawie;
- 24 IX 2009 r. – w dzienniku „Polska the Times” w związku z organizacją XXIII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii ukazała się wypowiedź Pawła Wespiańskiego, kartografa Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Informacja o konferencji ukazała się w portalu PAP Nauka oraz Historia.org, a także we wszystkich najważniejszych periodykach związanych z kartografią i geodezją. Patronat medialny nad konferencją objął miesięcznik „Geodeta”;
- 25 IX 2009 r. – ukazał się dodatek do dziennika „Polska The Times” pt. „Warszawa – rok 1939”, opracowany w całości na podstawie materiałów z zasobu APW. Na łamach dodatku ukazał się

m.in. fotoplan Warszawy z września 1939 r., przedwojenne karty pocztowe, fotografie wystawy pt. „Warszawa. Jesień 1939” oraz obszerny wywiad z kartografem APW, Pawłem Weszpińskim.

- 27 IX 2009 r. – w Łowickim Ośrodku Kultury odbyła się prezentacja książki zmarłego w 2006 r. doc. dra Edwarda M. Tomczaka pt. „Komendanci Armii Krajowej Obwodu Łowicz”. Publikacja została przygotowana pod redakcją naukową kierownika oddziału APW Oddział w Łowiczu, Marka Wojtylaka z okazji obchodów 70. rocznicy II wojny światowej, we współpracy z Łowickim Towarzystwem Przyjaciół Nauk i Łowickim Ośrodkiem Kultury. W książce zostały wykorzystane materiały i zdjęcia z zasobu oddziału APW w Łowiczu;
- Archiwum udostępniło swoje materiały na podstawie porozumień:
 - Muzeum Historycznemu m.st. Warszawy na potrzeby publikacji Stanisława Gieysztora pt. „Moja Warszawa”, wydawanej przez Muzeum Historyczne m.st. Warszawy w serii „Biblioteka Warszawy”,
 - Telewizji Publicznej NHK do realizacji programu poświęconemu Tekli z Bądarzewskich Baranowskiej;
 - I Liceum Ogólnokształcącemu Nr 1 im. K. I. Gałczyńskiego w Otwocku na potrzeby wystawy w ramach obchodu 90-lecia szkoły - realizacja: oddział Archiwum Państwowego m.st. Warszawy w Otwocku.
- Oddział III APW zorganizował praktykę archiwalną dla studentki Wydziału Historycznego (specjalność archiwalno-muzealna) Akademii Humanistycznej w Pułtusku. Program praktyki objął opracowanie wybranego zespołu, sporządzenie inwentarza książkowego ze wstępem, zapoznanie się ze specyfiką pracy w Oddziale oraz zróżnicowanym charakterem akt w jego zasobie.

AP WE WROCŁAWIU

- 21 VIII 2009 r. – kierownik oddziału lubańskiego Adam Baniecki wziął udział w otwarciu wystawy pt. „Artyści ziemi bolesławieckiej”, zorganizowanej w Muzeum Historii Miasta w Bolesławcu. Na wystawie eksponowano wypożyczone z archiwum lubańskiego 2 obrazy byłego pracownika instytucji, zmarłego 17 VI 2009 r. Wojciecha Jadacha;
- 28 VII 2009 r. – Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze, przy współpracy ze Starostwem Powiatowym w Lwówku Śląskim i jeleniogórskim Muzeum Karkonoskim, przygotowało wystawę z okazji 100-lecia otwarcia linii kolejowej Lwówek Śląski – Jelenia Góra. Wystawa została zorganizowana w Gimnazjum im. Jana Pawła II we Wleniu. Inauguracyjny wykład, przedstawiający historię budowy linii kolejowej, zaprezentował archiwista jeleniogórskiego oddziału Wojciech Szczerepa. Kolejne spotkanie i wystawa o powyższej tematyce miały miejsce 4 IX br. w siedzibie Starostwa Powiatowego we Lwówku Śląskim. Po otwarciu wystawy i wysłuchaniu przygotowanych referatów, wszyscy uczestniczący w otwarciu zaproszeni zostali na miejscowy dworzec kolejowy, gdzie można było przejechać się drezyną;

- 15 IX 2009 r. – w archiwum uroczystie otwarto wystawę pt. „Pięć minut przed II wojną światową – gospodarka, polityka i społeczeństwo na Śląsku w ostatnich latach pokoju”. W otwarciu ekspozycji udział wzięli m. in. przedstawiciele Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu, Archiwum Państwowego w Katowicach, sekretarz Zarządu Okręgowego Towarzystwa Wiedzy Obronnej i in. Głównym celem wystawy było wieloaspektowe ukazanie przygotowań do agresji na Polskę, jakie miały miejsce na Śląsku. Tematykę wystawy przedstawiono z wykorzystaniem zasobu aktowego oraz bogatej literatury śląskoznawczej, przechowywanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu i Oddziałach Zamiejscowych, prezentując m. in. fragmenty tematycznej korespondencji prowadzonej przez ówczesnych przedstawicieli władz śląskich, jak i wycinki z prasy regionalnej oraz ilustrujące ówczesną sytuację materiały ikonograficzne. Kuratorami wystawy byli dr Janusz Gołaszewski i Bożena Kumor-Gomułka. Wystawa czynna była do 30 września 2009 r.;
- IX 2009 r. – w Oddziale Zamiejscowym w Jeleniej Górze przygotowano i wygłoszono dwie prelekcje o zasobie i dziejach Jeleniej Góry dla dwóch grup: niemiecko – polskiej grupy uczniów I Liceum Ogólnokształcącego z Jeleniej Góry i współpracujących z nimi uczniów z niemieckiego Erfstadt. Zorganizowano także prelekcję dla uczniów jeleniogórskiego Liceum Ekonomicznego;
- Pracownik Oddziału Zamiejscowego w Lubaniu Barbara Grzybek udzieliła tygodnikowi „Gość Niedzielny” wywiadu na temat obecnej i przyszłej sytuacji archiwum lubańskiego.

AP W ZAMOŚCIU

- IX 2009 r. – ukazał się kolejny „Archiwariusz Zamojski”. W ośmiu dotychczasowych „Archiwariuszach” zaprezentowano prawie 90 artykułów, wszystkie o tematyce regionalnej, powstałe w zdecydowanej większości w oparciu o zasoby zamojskiego archiwum. „Archiwariusz” jest jedynym w Zamościu czasopismem naukowym o charakterze historycznym;
- IX 2009 r. – archiwum, korzystając z gościnności Biblioteki Pedagogicznej, zorganizowało przy ul. Grodzkiej - głównej staromiejskiej ulicy stałą „Witrynę Archiwalną”, w której regularnie co dwa tygodnie można oglądać tematyczną ekspozycję złożoną przekazywanych w ostatnich latach do archiwum fotografii. Jako pierwsze zaprezentowano zdjęcia związane ze stacjonującym w Zamościu przedwojennym 9 pułkiem piechoty Legionów.

8. Wydawnictwa

APDOiP

- ***Cmentarz w Milanówku. Przewodnik biograficzny, Milanówek 2009, red. E. Kubek, M. Jurgo-Puszcz, M. Smoleń, T. Wiącek, ss. 548, il. kol., ISBN 9788388220111.*** Publikacja wydana z okazji 70-lecia istnienia cmentarza w Milanówku, którego powstanie ściśle wiąże się z wybuchem II wojny światowej i z pochówkiem pierwszych ofiar Września 1939 roku. Zebrany materiał został zaprezentowany w 28 rozdziałach, które ukazują bogactwo ludzkich losów,

często dramatycznie naznaczonych przez historię. W przewodniku znalazło się ponad 1500 not biograficznych, które dopełnia część albumowa, zawierającej zdjęcia i dokumenty, będące żywą ilustracją życia przodków.

AP W ŁODZI

- ***Spacerownik Łódź Żydowska*, J. Podolska, Łódź 2009, ss. 248, ISBN 978-83-75552-752-0.**
- ***Getto Łódzkie Litzmannstadt Getto 1940-1944*, pod red. J. Baranowski, S.M. Nowinowski, Łódź 2009, ss. 288, ISBN 978-83-929304-2-6.** W albumie umieszczono ponad 300 zdjęć w dużej mierze pochodzących z zasobu Archiwum Państwowego w Łodzi. Poprzedzone one zostały zarysem historii getta. Publikację uzupełnia reprint planu Łodzi z okresu okupacji hitlerowskiej. Wydawnictwo przygotowane zostało wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Łodzi oraz Archiwum Państwowe w Łodzi;
- ***Kronika getta łódzkiego/Litzmannstadt Getto 1941-1944, t. I - V*, red. J. Baranowski, E. Wiatr, J. Walicki, P. Zawilski, Łódź 2009, ISBN 978-83-906809-2-7; ISBN 978-83-7525-256-9.** Publikacja stanowi naukowe opracowanie Biuletynu Kroniki Codziennej i Tageschronik powstałych w getcie łódzkim i przechowywanych w Archiwum Państwowym w Łodzi w zespole *Przełożony Starszeństwa Żydów Łódzkich*. Jest to wspólne wydawnictwo APŁ i Uniwersytetu Łódzkiego. W opracowaniu tekstów źródłowych brali także udział pracownicy naukowcy Uniwersytetu w Giessen w RFN. Prezentacja Kroniki towarzyszyła konferencji naukowej organizowanej w ramach obchodów 65. Rocznicy Likwidacji przez Niemców Litzmannstadt Ghetto. W 2007 r. ukazała się niemiecka edycja publikacji.

AP M.ST. WARSZAWY

- ***Nie po drodze nam z przeciwnikami socjalizmu*, M. Ejchman, V. Urbaniak, tł. J. Dąbrowski, Warszawa 2009, ss. 67, il.kol., ISBN 9788392853244, ISBN 9788362020027.** Publikacja towarzysząca wystawie o takim samym tytule, zorganizowanej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy oraz Muzeum Woli oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy z okazji 20. rocznicy odzyskania wolności. Obejmuje wstęp wyjaśniający ideę wystawy, tekst historyczny poświęcony polskiej rzeczywistości w okresie 1945-1989 oraz ilustracje przedstawiające plansze wystawowe.
- ***Cztery wieki — cztery panoramy*, red. M. Sikorska, Warszawa 2009, ss. 28, il.** Publikacja towarzysząca wystawie o takim samym tytule, zorganizowanej przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy oraz Miasto Stołeczne Warszawa. Prezentuje cztery panoramy Warszawy wykonane przez Antonio Rizzi Zannoniego, Adolfa Kozarskiego, Franciszka Karpowicza i Marka Ostrowskiego w okresie od XVIII do XXI w. Uzupełnieniem są grafiki, pocztówki i fotografie miasta pochodzące z okresu powstawania danej panoramy lub widoku.

- ***Pamiętniki Józefa Procznera, red. A. Stawarz, Żyrardów 2009, ss.107, il.*** Wspomnienia pierwszego burmistrza Żyrardowa. Autor w trzynastu rozdziałach przedstawia początki Żyrardowa (od 1829 r. do nadania praw miejskich w 1915 r.), powstanie i rozwój Zakładów Żyrardowskich oraz historie ludzi związanych z miastem i lokalnym przemysłem. Pamiętniki są źródłem wiedzy nie tylko o samym autorze, jego pracy zawodowej (m.in. w zakładach Iniarskich) i działalności społecznej, ale też o przeszłości miasta i jego mieszkańców, lokalnym życiu kulturalnym i organizacjach społecznych. Publikacja źródłowa została wydana przez Urząd Miasta Żyrardowa we współpracy z Archiwum Państwowym m.st. Warszawy i Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie.
- ***Pamiętniki i korespondencja z lat 1920, 1939–1945, W. Kocot, red. R. Lolo, K. Wiśniewski, Pułtusk 2009, ss. 470, il.*** Publikacja źródłowa przygotowana na podstawie wspomnień i korespondencji Władysława Kocota przechowywanych w zasobie oddziału Archiwum Państwowego m.st. Warszawy w Pułtusku. W swoich wspomnieniach opowiada o dzieciństwie i młodości, tworząc obraz codziennego życia rodziny chłopskiej na wsi mazowieckiej w zaborze rosyjskim. Opisuje także pierwsze lata w szkole w Pułtusku, pracę jako nauczyciel, wydarzenia wojny 1920 r. (walczył jako ochotnik w szeregach 5 kompanii II batalionu 13 pułku piechoty z Pułtuska w obronie Warszawy pod Rembertowem i przeżył całą kampanię 1920 r.), dramatyzm września 1939 r. (bronił twierdzy Modlin w szeregach 13. pułku piechoty z Pułtuska) oraz życie obozowe w oflagach w Działdowie, Penzlau, Kluczborku i Murnau. Publikacja ukazała się dzięki zaangażowaniu rodziny Władysława Kocota, samorządu Miasta i Gminy Pułtusk oraz Pułtuskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego;

9. Wizyty

AGAD

- 14-18 IX 2009 r. – w ramach wymiany bezdewizowej archiwistów w Archiwum Głównym Akt Dawnych prowadził badania Petr Kozak pracownik archiwum w Opawie.

AAN

- 23 IX 2009 r. – w AAN gościł mieszkający na co dzień w Waszyngtonie Władysław Zachariasiewicz, żołnierz kampanii wrześniowej 1939 r., przedwojenny działacz Światowego Związku Polaków z Zagranicy, więzień sowiecki i syberyjski. Po zawarciu układu Sikorski-Majski kierował polską placówką opieki społecznej w Czelabińsku oraz pracował w Ambasadzie RP w Kujbyszewie, której został delegatem na Kazachstan z siedzibą w Ałma Acie. Po opuszczeniu Związku Sowieckiego z nominacji Rządu RP na Uchodźstwie służył w polskich placówkach, w Konstantynopolu, Rzymie i Londynie. Od 1948 r. w Nowym Jorku, m.in. Dyrektor Wykonawczy Polskiego Komitetu Imigracyjnego i Pomocowego, odpowiedzialnego za akcję osiedleńczą Polaków w Stanach Zjednoczonych po II wojnie światowej. Był również dyrektorem Wydziału Narodowościowego Partii Demokratycznej, koordynując m.in. działalność grup

etnicznych w czasie kampanii wyborczych prezydentów USA J. Kennedy'ego i L. Johnsona. Zbiory archiwalne W. Zachariasiewicza, dotyczące organizacji i działalności Polonii Amerykańskiej, zasila niebawem zasób AAN.

AP W ELBLĄGU ZS. W MALBORKU

- 1 VII 2009 r. – koszalińskie archiwum odwiedziła wycieczka studentów Instytutu Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej. Waldemar Chlistowski i Bogusława Deryło, pracownicy archiwum, zaprezentowali im materiały i reprodukcje dotyczące historii Koszalina, wyeksponowane na wystawie stałej w siedzibie AP oraz na tablicach zainstalowanych na murze wokół archiwum, w formie ścieżki edukacyjnej;
- 22 VIII 2009 r. – archiwum odwiedziła Zastępca Dyrektora NDAP dr Barbara Berska i Dyrektor Departamentu Edukacji NDAP dr Grzegorz Mędykowski. Celem wizyty było ustalenie kwestii organizacyjnych i harmonogramu prac przy projekcie wystawy okolicznościowej związanej z obchodami 600. rocznicy Bitwy pod Grunwaldem. Dyrektor Berska zapoznała się z materiałami wyselekcjonowanymi w czasie kwerendy archiwalnej, które tematycznie nawiązują do tego wydarzenia. W siedzibie Malbork Welcome Center przedstawiciele NDAP oraz dyrektor archiwum – Małgorzata Janusz spotkali się z Burmistrzem Miasta Malborka Andrzejem Rychłowskim;
- 8 IX 2009 r. – koszalińskie AP gościło delegację urzędników z miejscowości Gladsaxe w Danii, współpracującej z Koszalinem. Bogusława Deryło, pracownik AP, zapoznała ich z projektem współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej pt. „Umieć czytać historię”, zrealizowanym w AP w ubiegłym roku i zaprezentowała powstałą w jego efekcie wystawę;
- 18 IX 2009 r. – słupski Oddział AP gościł delegację przedstawicieli dawnych (niemieckich) mieszkańców miejscowości Stary Kraków, pow. Słupsk. Krzysztof Chochuł, kierownik Oddziału AP w Słupsku, przedstawił im ponemiecki zasób Oddziału;
- 23 IX 2009 r. – koszalińskie AP gościło uczestników projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej pt. „Koszaliński Program Integracji Społecznej - „START”, realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie. Bogusława Deryło, pracownik AP, zaprezentowała im materiały i reprodukcje z zasobu archiwum dotyczące historii Koszalina, wyeksponowane na wystawie stałej w siedzibie AP oraz na tablicach zainstalowanych na murze wokół archiwum, w formie ścieżki edukacyjnej.

AP W OLSZTYNIE

- 19 VIII 2009 r. – dr Barbara Berska, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych otworzyła wraz z dyrektorem archiwum Marleną Koter pracownię digitalizacji oraz serwerownię w nowo powstałym Oddziale Digitalizacji i Informatyzacji, którego kierownikiem jest Marek Kuczyński. Pracownia digitalizacji została wyposażona w dwa skanery wieloformatowe iCOSS 7 oraz profesjonalny skaner formatu A4 EPSON V750 pro. Nowoczesne wyposażenie pracowni

pozwole na wykonywanie na miejscu kopii zabezpieczających zasobu. W planie pracy Oddziału na rok bieżący zostały ujęte niez mikrofilmowane akta urzędów stanu cywilnego, które w przyszłości będą udostępniane w pracowni naukowej jedynie w formie skanów.

AP W POZNANIU

- 10 VII 2009 r. – AP w Poznaniu gościło grupę studentów niemieckich pod opieką pracownika naukowego UAM, dr. Andrzeja Gulczyńskiego. Gościom zaprezentowano materiały archiwalne związane z założeniem w Poznaniu w XIII w. gminy prawa magdeburskiego, a więc przywilej lokacyjny i kodeksy prawnicze z XIV i XV w., zawierające prawo magdeburskie oraz prawo rzymskie z elementami praw kanonicznego, niemieckiego i polskiego, a także ortyle przysłane z Magdeburga, kopiariusze przywilejów miejskich, księgi rady miejskiej i akta związane z osadnictwem bamberskim w XVIII w., a oprócz tego akta miast Pleszewa i Leszna;
- 8 IX 2009 r. – AP w Poznaniu gościło grupę uczestników VI Ogólnopolskiego Seminarium Archiwalnego pt. „Zarządzanie dokumentacją w jednostkach organizacyjnych. Problemy gromadzenia, opracowania i udostępniania. Teraźniejszość i przyszłość”, zorganizowanego przez Sekcję Archiwów Zakładowych SAP przy współudziale APP i poznańskiego Oddziału SAP. Obrady seminarium odbywały się w Centrum Konferencyjnym nad Malta;

AP W SZCZECINIE

- 3 IX 2009 r. – w archiwum gościła kilkunastoosobowa grupa pracowników Evangelisches Zentralarchiv w Berlinie. Spotkanie poprzedziła wcześniejsza korespondencja. Berlińscy archiwiści zapoznali się z zasobem, w szczególności z dokumentami i księgami kościelnymi. Omawiano również możliwości współpracy, m.in. odnośnie do wymiany informacji, publikacji, spotkań edukacyjnych.

10. Jubileusze

AP W KATOWICACH

- 10 VII 2009 r. – podczas „Dni Żywca” obchodzono jubileusz powstania (14 VII 1959 r.) Archiwum Państwowego Oddział w Żywcu. Obchody rozpoczęły się w miejskim Ratuszu na uroczystej sesji Rady Miasta, gdzie AP oddział w Żywcu zostało wpisane do Złotej Księgi Miasta. Kierownik Oddziału p. Bożena Husar wygłosiła przemówienie na temat historii, zasobu i celów archiwum. Kolejnym punktem obchodów było otwarcie okolicznościowej wystawy w Muzeum Miejskim - Stary Zamek w Żywcu pt. „Żywieccyzna i jej ostatni właściciele Habsburgowie” oraz wystawy przygotowanej przez AP w Katowicach w 2007 r. pt. „Był sobie dokument...”

11. Inwestycje

AP W KATOWICACH

- W III kwartale 2009 roku w wyniku umów zawartych w oparciu o ustawę o zamówieniach publicznych w AP Katowice rozpoczęto następujące inwestycje:
 - modernizacja pomieszczeń magazynowych i sanitarnych w budynku nr 10 w Archiwum Państwowym w Katowicach;

- modernizacja magazynu nr 4 i pomieszczeń sanitarnych w Archiwum Państwowym w Katowicach Oddział w Gliwicach;
- montaż regałów jezdnych i stacjonarnych w magazynach w budynku nr 10 AP w Katowicach oraz magazynie nr 4 Oddział w Gliwicach modernizację i rozbudowę systemów teletechnicznych w AP w Katowicach oraz Oddziałach zamiejscowych w Raciborzu i Gliwicach.

AP W POZNANIU

- VIII 2009 r. – Piłski Oddział Archiwum Państwowego w Poznaniu, mieszczący się od XI 2004 r. w nowej siedzibie, uzyskał stałe internetowe łącze światłowodowe o dużej przepustowości (wcześniej korzystanie z internetu możliwe było tylko dzięki komórkowej telefonii cyfrowej). Od tej pory jest wykorzystywana wcześniej już założona wewnętrzna sieć komputerowa.

AP W PRZEMYŚLU

- W III kwartale 2009 r. w pracowni konserwatorskiej AP w Przemyślu uruchomione zostało stanowisko do ręcznego odkwaszania papieru przy użyciu pneumatycznego pistoletu do natryskiwania płynu o handlowej nazwie Bookkeeper Hand Spray. Urządzenie zostało zakupione dzięki funduszom WPR „Kwaśny papier”.

AP W SZCZECINIE

- Szczecin – w trakcie realizacji przebudowa ogrodzenia i bramy wjazdowej na posesję oraz izolacja pozioma i pionowa ścian piwnicznych budynku magazynowego i administracyjnego;
- Międzyzdroje oś. Biała Góra – wykonanie elewacji budynku nr 5.

AP M.ST. WARSZAWY

- W III kw. 2009 r. w siedzibie Archiwum Państwowego m.st. Warszawy i oddziałach zamiejscowych przeprowadzono następujące prace budowlano-remontowe i modernizacyjne:
 - zakończono rozpoczętą w II kwartale br. wymianę okien i drzwi wejściowych w oddziale zamiejscowym APW w Otwocku,
 - w oddziale zamiejscowym APW w Mławie pomalowano klatkę schodową oraz Pracownię Naukową,
 - dokonano wymiany centralki p.poż.; we wrześniu wykonano remont schodów zewnętrznych do budynku oraz impregnację drzwi wejściowych w ekspozyturze APW w Nidzicy,
 - w siedzibie APW rozpoczęto (kontynuacja z lat poprzednich) prace związane z zabezpieczeniem pożarowym obiektu poprzez montaż klap przeciwpożarowych szybu windowego, okiennych rolet p.poż. i drzwi p.poż.

AP W RZESZOWIE

- W III kwartale w oddziale w Sanoku kontynuowano prace adaptacyjne obiektu na nową siedzibę oddziału.

III. ZASÓB ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. Nabytki i darowizny

AAN

- W omawianym okresie AAN przejęło do swego zasobu m.in. materiały archiwalne Urzędu Ministra do Spraw Kombatantów (204 j.i. z lat 1972-1982, obejmujące głównie Gabinet Ministra, Zespół Organizacyjno-Prawny, Zespół Współpracy z Zagranicą), Urzędu do Spraw Kombatantów (74 j.i. z lat 1982-1987, zawierające akta Gabinetu Prezesa czy Zespołu Finansów i Administracji), Urzędu Patentowego (9016 j.i. z lat 1967-1990) oraz Polskiej Agencji „Interpress” (1829 j.i. z lat 1967-1989, w tym materiały redakcyjne periodyków wydawanych przez tę Agencję).

NAC

- VII 2009 r. – NAC otrzymało z Instytutu Sikorskiego w Londynie 107 płyt CD będących pierwszą częścią zdigitalizowanej kolekcji audycji radiowych red. Tadeusza Kryski Karskiego – b. pracownika Rozgłośni Polskiej RWE. Pozostałe 2 części zbioru przekazane zostaną do NAC po zakończeniu procesu digitalizacji realizowanego w Londynie. Przekazane materiały stanowią cenne uzupełnienie przechowywanej w NAC fonoteki RWE;
- VII 2009 r. – NAC otrzymało z Zakładu Historii Ruchu Ludowego 33 płyty gramofonowe zawierające obszerne fragmenty przebiegu Kongresu PSL z 1946 roku oraz 1 płytę z zapisem przemówienia Stanisława Mikołajczyka z 1951 nagranych przez BBC;
- VIII 2009 r. – dar 1201 fotografii rodziny Otowskich przekazany z Krakowa zawierających dziewiętnastowieczne zdjęcia rodzinne oraz fotografie z okresu dwudziestolecia międzywojennego dotyczące m.in. Korpusu Kadetów we Lwowie, lotnictwa polskiego we wczesnych latach 20., walk Legionów (front włoski) oraz unikatowe kolorowe diapozytywy;
- Dar 22 fotografii od Edwarda Zabawskiego przedstawiających Warszawę i Gdańsk tuż po zakończeniu II wojny światowej.

AP W BYDGOSZCZY

- W III kw. 2009 r. – zasób wzbogacił się o kilka kolejnych teczek, które uzupełniły cenną i bogatą kolekcję materiałów archiwalnych dotyczących działalności Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół".

AP W KATOWICACH

- Archiwum przejęło następujące zespoły: *Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach 1956-1974; Zakłady Energetyczne Okręgu Południowego w Katowicach 1945-1987; Szpital im. Ludwika Rydygiera w Katowicach 1991-2008; Urząd Miejski w Siemianowicach Śląskich 1986-1988; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Imbramowice 1904-1908; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Jangrot 1904-1908; Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Zadroże 1904-1908; Akta miasta Siemianowice Śląskie (brak datacji); Akta gminy Bańgów 1939; Akta gminy Michałkowice 1939-*

1940; *Urząd Katastralny w Katowicach 1867-1951; Zjednoczenie Przemysłu Cementowego, Wapienniczego i Gipsowego w Sosnowcu 1958-1985.*

AP W KOSZALINIE

- VII 2009 r. – koszalińskie AP przejęło następujące nowe zespoły archiwalne: *Okręgowy Urząd Cen w Koszalinie z lat [1975-1981] 1985, Okręgowy Zarząd Dochodów Państwa i Kontroli Finansowej w Koszalinie z lat [1971-1975] 1975-1982 [1983-1984] oraz Izba Skarbowa w Koszalinie z lat 1983-1998 [1999].*

AP W LESZNI

- VII-IX 2009 r. – archiwum wzbogaciło się o niewielkie ilościowo dopływy akt do zespołów urzędów stanu cywilnego. Z Urzędu Miasta w Lesznie archiwum przejęło natomiast dopływy do istniejących już zespołów: *Akta miasta Leszno, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Lesznie oraz Urzędu Miejskiego w Lesznie.*

AP W ŁODZI

- Wśród nabytków, jakie wpłynęły do Archiwum Państwowego w Łodzi w III kwartale 2009 r. na uwagę zasługują programy i afisze sezonu koncertowego 2008/2009 Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w ilości 72 j.a., 0,55 m.b. oraz materiały archiwalne Biura Wystaw Artystycznych w Łodzi z lat 1945-1992 w ilości 2193 j.a., 17,50 m.b. (pierwszy dopływ) przekazane przez Miejską Galerię Sztuki w Łodzi. Przejęte zostały także m. in. akta zlikwidowanych Łódzkich Zakładów Przemysłu Spirytusowego "POLMOS" w Łodzi w ilości 492 j.a., 6,30 m.b. z lat 1951-2008 (pierwszy dopływ), Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi z lat 1948-1958 w ilości 54 j.a., 0,55 m.b. oraz Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi z lat 1949-1985 w ilości 68 j.a., 1,20 m.b.

AP W OLSZTYNIE

- VIII 2009 r. - archiwum nabyło od prywatnego kolekcjonera z Warszawy trzy szkicowniki zawierające rysunki Wilhelminy Angeliki z Doenhoffów zu Dohna (1794-1866) z lat 1818 i 1833. Rysunki z 1818 r. obrazują podróż Angeliki, m.in. przez Szwajcarię, Austrię i tereny obecnej Słowacji. Album z 1833 r. zawiera rysunki dokumentujące pierwszy etap podróży do Włoch, począwszy od Warmii (rysunek zamku w Olsztynie) przez Ziemię Chełmińską, Wielkopolskę, Dolny Śląsk, Czechy, Morawy aż po Wiedeń i opactwo w Melku. Szkicowniki są doskonałym uzupełnieniem przechowywanych w zasobie archiwum w zespole „Archiwum rodziny Doenhoff” dzienników podróży Angeliki zu Dohna ze wspomnianych lat.

AP W POZNANIU

- VII-IX 2009 r. – zasób archiwum powiększył się o następujące zespoły archiwalne: *Państwowa Szkoła Laborantów Medycznych Dział Analityczny w Poznaniu 1959-1968, 5 j.a. 0,1 m.b., Szkoła Asystentek Pielęgniarskich w Poznaniu 1962-1970, 3 j.a. 0,03 m.b., Liceum Medyczne im. Marii Skłodowskiej-Curie w Poznaniu 1962-1980, 32 j.a. 0,25 m.b., Państwowa Szkoła*

Techników Farmaceutycznych w Poznaniu 1962-1968, 5 j.a. 0,05 m.b., Państwowa Szkoła Medyczna Techników Analityki Medycznej w Poznaniu 1964-1968, 2 j.a. 0,02 m.b., Państwowa Szkoła Medyczna Techników Fizjoterapii w Poznaniu 1967-1971, 2 j.a. 0,02 m.b., Ośrodek Państwowych Szkół Medycznych nr 2 w Poznaniu 1967-1969, 3 j.a. 0,03 m.b., Ośrodek Państwowych Szkół Medycznych nr 3 w Poznaniu 1968-1972, 3 j.a. 0,06 m.b., Medyczne Studium Zawodowe nr 3 im. Wł. Biegańskiego w Poznaniu 1968-1980, 14 j.a., 0,2 m.b., oraz o dopływy do zespołów: Fotografie 6 j.a. i Państwowa Filharmonia w Poznaniu 1977-2008, 312 j.a, a także dopływy do akt stanu cywilnego.

AP W RADOMIU

- Na posiedzeniu 3 września 2009 roku Zespół Zakupu Archiwaliów w Archiwum Państwowym w Radomiu zdecydował o zakupieniu do zasobu archiwum czterech ksiąg meldunkowych domowych terenu miasta Radomia. Trzy z nich dotyczą nieruchomości przy ul. Ogrodowej 9 i zawierają wpisy od roku 1892 do 1931, ostatnia natomiast dotyczy nieruchomości pod adresem Równa 7 i zawiera wpisy z dwudziestolecia międzywojennego. O zakupie wymienionych materiałów zdecydowały opinie członków zespołu podkreślających dużą wartość informacyjną materiałów, większa od zawartych w księgach ludności stałej. Książki dotyczące nieruchomości przy ul. Ogrodowej odtwarzają historie mieszkańców nieruchomości nieprzerwanie na przestrzeni kilkudziesięciu lat. Dodatkowo uchwycony jest w nich moment zmiany numeracji nieruchomości w mieście Radomiu. Dokumentacja taka cieszy się dużym zainteresowaniem petentów, zarówno prowadzących poszukiwania genealogiczne, jak i poszukujących dokumentów w sprawach urzędowych.

AP W SUWAŁKACH

- 21 VIII 2009 r. – Tadeusz Bujanowski z Suwałk, w czasie II wojny światowej członek grupy oporu „Odrodzenie Narodowe” Stanisława Wydornika, jednej z pierwszych na Suwalszczyźnie, skazany wyrokiem Izby Karnej przy Wyższym Sądzie Krajowym w Królewcu z dn. 02.03.1943 r. na karę 4 lat więzienia, więzień gestapo w Suwałkach, więzienia Neubau w Królewcu, więzienia w Koronowie, więzienia w Mirowie na Morawach, uwolniony 9 kwietnia 1945 r., przekazał Archiwum Państwowemu w Suwałkach 3 j.a.: swoją teczkę osobową więźnia z lat 1942-1945, kopie korespondencji z Archiwum Federalnego w Poczdamie z 1996 r. i kopie dokumentów procesu członków grup oporu z Suwalszczyzny z 1943 r. z zasobu tego archiwum, własnoręczne rysunki przedstawiające sceny z więzienia w Neubau sporządzone w latach 1972, 1974, 2004 z krótkim komentarzem.

AP W SZCZECINIE

- Zasób archiwum powiększył się o: plany sieci wodociągowej miasta Police – ANB (z Zakładu Wodociągów i Kanalizacji); Akta Nadzoru Budowlanego (Huty Szczecin); akta Pomorskiego Banku Kredytowego I Oddział w Szczecinie; akta Huty Szczecin; akta Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych; akta rzemieślników szczecińskich od 1945 r. (z Urzędu Miejskiego w Szczecinie); odtajnione materiały archiwalne kancelarii tajnej Urzędu Wojewódzkiego

w Szczecinie (zdjęcia lotnicze); akta Urzędu Morskiego w Szczecinie; mikrofilmy związane z dokumentacją techniczną statków (ok. 800 000 klatek);

- Do archiwum przekazano również: Zbiór akt działaczy opozycji demokratycznej na Pomorzu Zachodnim (5 j.a.); poszyt dotyczący dokumentacji technicznej kina „Pionier” z lat 1912–1939.

AP M.ST. WARSZAWY

- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy przejęło 137 zespołów, w tym 12 darowizn;
- Oddział w Mławie przejął unikatowe akta Krajowego Ośrodka Dokumentacji Regionalnych Towarzystw Kultury w Ciechanowie z lat [1961]1983-2003 liczące 1807 j.a. Są to teczki poszczególnych towarzystw kulturalnych działających na terenie całego kraju. Poza towarzystwami przyjaciół oraz miłośników ziem i miast występują także towarzystwa śpiewaczo-muzyczne, kultury ludowej, teatralnej, przyjaciół ksiązek i muzeów lub np. przyjaciół tradycji bazaru poznańskiego „Bazar”. Ich zawartość stanowią: ankiety informacyjne o działalności, sprawozdania, dokumentacja konkursów, wycinki prasowe i fotografie. Ponadto znajdują się protokoły z posiedzeń Rady RTK i zespołów problemowych, protokoły spotkań i narad działaczy, materiały ze zjazdów i kongresów oraz opinie w sprawie działalności RTK w okresie stanu wojennego;
- Oddział w Mławie w wyniku przeprowadzonej akcji społecznej pozyskiwania pamiątek wzbogacił się o fotografie i nagrania dotyczące okresu II wojny światowej oraz plakaty, afisze, ulotki, fotografie, pocztówki, medale i odznaczenia okresu PRL;
- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy, Oddział w Otwocku, przejęło akta: Prokuratury Powiatowej w Wołominie z lat 1951-1958, 1971, 9 j.a., 0, 25 m.b. i Prokuratury Rejonowej w Wołominie z lat 1984-1994, 51 j.a. 0,70 m.b.

AP WE WROCŁAWIU

- Archiwum wzbogaciło się o zbiór różnych zespołów katolickich z lat 1846-1873;
- Oddział Zamiejscowy w Kamieńcu Ząbkowickim przejął akta następujących zespołów: *Zbiór akt osiedleńczych powiatu świdnickiego z lat 1945-1975 [1990]*, *Urząd Gminy w Dobromierzu z lat 1974-1987*, *Starostwo Powiatowe w Dzierżoniowie z lat 1946-1950*, *Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Dzierżoniowie z lat 1958-1975*, *Urząd Miasta i Gminy w Niemczy z lat 1974-1984*, *Urząd Gminy w Przewornie z roku 1988*, *Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Nowej Rudzie z lat 1962-1975[1984]*, *Urząd Gminy w Nowej Rudzie z lat [1962] 1973-1990*, *Zbiór akt osiedleńczych powiatu kłodzkiego z lat 1945-1975 [1992]*.

2. Przesunięcia między archiwami

AP W SZCZECINIE

- Archiwum przejęło z AP w Gorzowie akta Gromadzkiej Rady Narodowej w Boleszkowicach z 1972 r. oraz Urzędu Gminy w Boleszkowicach z lat 1990-1991.

3. Digitalizacja materiałów archiwalnych

NAC

- VII-IX 2009 r.– kontynuowano skanowanie fotografii z zespołu *Ilustrowanego Kuriera Codziennego* (ok. 4 tys. zdjęć); skanowanie mikrofilmów – akta USC z zasobu Archiwum Państwowego w Poznaniu (ok. 260 tys. klatek).

AP W ELBLĄGU ZS. W MALBORKU

- W ramach planu digitalizacji na 2009 rok prowadzone było skanowanie zbioru fotografii KW PZPR Elbląg z lat [1969-] 1975-1998 oraz XIX-wiecznych ksiąg Zarządu Odbudowy Zamku w Malborku.

AP W KOSZALINIE

- VII-IX 2009 r. – Kacper Pencarski, pracownik koszalińskiego archiwum, zdigitalizował zapisy z lat 1974-1987 z 8 taśm magnetofonowych o łącznym czasie trwania 8 godzin 16 minut, ze zbioru archiwalnego *Zbiór nagrań dźwiękowych Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Koszalinie* z zasobu AP w Koszalinie oraz zapisy z lat 1975-1987 z 7 taśm magnetofonowych o łącznym czasie trwania 20 godz. 36 min., z zespołu *Komitet Wojewódzki PZPR w Słupsku* z zasobu Oddziału AP w Słupsku. Dźwięk z w/w taśm został nagrany na płytach DVD, z których może być udostępniany użytkownikom;
- VII-IX 2009 r. – Kacper Pencarski, pracownik koszalińskiego AP, na podstawie umowy między dyrektorami AP w Koszalinie i Muzeum w Koszalinie, zdigitalizował zapisy z 13 taśm magnetofonowych o łącznym czasie trwania 41 godz. 36 min., z zasobu archiwalnego Muzeum w Koszalinie, będącego pod nadzorem archiwalnym koszalińskiego AP;
- VII-IX 2009 r. – Kacper Pencarski, pracownik koszalińskiego AP, na zlecenie NDAP zdigitalizował zapisy z 7 taśm magnetofonowych o łącznym czasie trwania 21 godz. 28 min., z zasobu archiwalnego Centrum Dialogu Księży Pallotynów w Paryżu.

AP W POZNANIU

- 2007-2008 r. – w związku z działaniami NDAP, mającymi na celu zorganizowanie Narodowego Archiwum Cyfrowego, Pracownia Reprograficzna AP w Poznaniu została wyposażona w dwa profesjonalne urządzenia do skanowania materiałów archiwalnych (skanery Zeutschel OS 10000) oraz w dwa skanery Canon DR-5010C i skaner BOOK2NET, i przemianowana na pilotażową Pracownię Digitalizacyjną. Skany wykonywane w AP w Poznaniu są archiwizowane na miejscowych serwerach macierzowych, a także przekazywane do Narodowego Archiwum Cyfrowego w Warszawie, gdzie są „naświetlane” na taśmę mikrofilmową jako długowieczny nośnik archiwizacyjny. W czasie od VIII 2007 r. do IX 2009 r. pracownia poznańska wykonała

ponad 300 tys. skanów; w bieżącym roku zeskanowano m.in. akta majątku Brody (315 j.a., 14111 skanów), akta miasta Kobylina (31 j.a., 1075 skanów), akta cechów miasta Kobylina (22 j.a., 332 skany); w trakcie skanowania są akta stanu cywilnego z USC oraz kartoteka mieszkańców miasta Poznania.

AP W SZCZECINIE

- W archiwum prowadzona jest planowa digitalizacja ksiąg adresowych Szczecina, akt Urzędu Wojewódzkiego Szczecińskiego oraz akt miasta Debrzno.

AP W RZESZOWIE

- W archiwum kontynuowano skanowanie map katastralnych w ramach programu „Kataster galicyjski”.

AP M.ST. WARSZAWY

- Archiwum prowadzi digitalizację materiałów archiwalnych w celu zabezpieczenia i usprawnienia udostępniania zasobu. W III kwartale wykonano 9378 skanów zabezpieczających następujących zespołów: *Akta miasta Otwocka, Kolekcja I map i planów Warszawy, Referat Gabarytów Zarządu Miejskiego m.st. Warszawy, Akta stanu cywilnego parafii rzymsko-katolickiej św. Katarzyny w Warszawie, Akta stanu cywilnego parafii rzymsko-katolickiej św. Anny w Warszawie*;
- Zakończył się pierwszy etap prac konserwatorskich i zabezpieczających tzw. Planów Lindleya. Ten unikatowy zbiór planów Warszawy. Etap pierwszy objął 64 z 7 tys. arkuszy znajdujących się w zbiorach APW i został sfinansowany ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe”. Oczyszczone i zabezpieczone plany zostały zeskanowane w Biurze Geodezji i Katastru m.st. Warszawy z wykorzystaniem płaskiego skanera wielkoformatowego zapewniającego w pełni kartometryczny zapis obrazu. Projekt był w założeniach programem pilotażowym. Miał na celu nie tylko przeprowadzenie zabiegów konserwatorskich, ale również opracowanie metod i procedur wykorzystywanych przy kolejnych etapach konserwacji planów.

4. Mikrofilmowanie

NAC

- VII-IX 2009 r. – sekcja kamer NAC mikrofilmowała akta KC PZPR z zasobu Archiwum Akt Nowych (ok. 45 tys. kart).

AP W KATOWICACH

- W archiwum zmikrofilmowano 10.487 klatek – zespół nr 1638 ASC Dąbrowa Górnicza i nr 2106 ASC Sosnowiec.

AP W SZCZECINIE

- Planowo mikrofilmowane są zespoły: Naczelne Prezydium Prowincji Pomorskiej oraz Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie.

5. Konserwacja

AP W KATOWICACH

- W archiwum przeprowadzono pełną konserwację: księgi metrykalnej parafii rzymskokatolickiej w Chechle z zespołu nr 12/1097, (117 kart) oraz dokumentów rękopiśmienniczych z zespołu nr 14/76 sygn. 257 (220 kart). W pracowni masowego odkwaszania papieru: 84.193,2 kart A-4, zespół nr 188 Państwowy Urząd Repatriacyjny.

AP W POZNANIU

- Od II 2007 r. – zmodernizowana Pracownia Konserwacji Materiałów Archiwalnych w Archiwum Państwowym w Poznaniu wykonuje zadanie C-2-9 „odkwaszanie w archiwach” realizowane w ramach Wieloletniego Programu Rządowego „Kwaśny papier”;
- W 2008 r. zakupiono płyn odkwaszająco-wzmacniający firmy Neschen, stosowany w technologii C-900, polegającej na ręcznym odkwaszaniu akt w pracowni „mokrej”. Zakupiono także system Bookkeeper wraz z preparatem odkwaszającym (jest to tlenek magnezu rozpuszczony w perfluoroheptanie), stosowanym w technologii odkwaszania akt, które z powodu groźby rozpuszczenia się atramentu lub tuszu nie mogą być poddane odkwaszaniu metodą Neschen. Ze środków WPR zakupiono także maszynę do uzupełniania ubytków masą papierową – w firmie Restauro-Technika w Toruniu. Zabiegom odkwaszania poddaje się archiwalia z XIX i XX w. W 2009 r. poddano odkwaszeniu 10 800 kart (w przeliczeniu na format A4). Odkwaszono archiwalia z zespołu Akta miasta Poznania – Kartoteka mieszkańców oraz Wojewódzki Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Poznaniu. Wykonywano również konserwację akt zleconą przez Urzędy Miast i Gmin z terenu woj. wielkopolskiego (spisy i rejestry mieszkańców, księgi meldunkowe, akta stanu cywilnego z USC).

AP W SZCZECINIE

- Konserwacji poddawane są dokumenty zespołów: Archiwum Książąt Szczecińskich, Archiwum Książąt Wołogoskich, Rękopisy i Spuścizny, Zbiór Loepera, akta miast.

6. Dokumentacja osobowo-płacowa

APDOiP

- Archiwum przejęło dokumentację od następujących firm: P.K.G i H. Mini Menu System Sp. z o.o. (32 m.b.), P.B-U. Centrobud-1, (0,05 m.b.), Lajons Sp. z o.o. (0,15 m.b.), Metro Projekt Sp. z o.o., (0,08 m.b.), M.A.K.S. Sp. z o.o., (1,85 m.b.), P.P.H-U Bubel Sp. z o.o., (0,70 m.b.), Furnitex Sp. z o.o., (0,75 m.b.), Enerco S.A., (4,48 m.b.), Vienna Service Sp. z o.o., (5,20 m.b.), Zenon Jaskuła Sp. z o.o., (21,30 m.b.), S.P.T-S. „Transpol”, (22,00 m.b.), Prima Charter Sp. z o.o. w upadłości, (15,60 m.b.).

AP W KATOWICACH

- Archiwum przejęło dokumentację osobową i płacową Spółki z o.o. Polarys z Katowic z lat 1998-2007.

AP W KOSZALINIE

- VII 2009 r. – Dział Przechowalnictwa koszalińskiego AP przejął dokumentację niearchiwalną (w tym dokumentację osobowo-płacową) zlikwidowanej spółki Koszalińska Fabryka Narzędzi „VIS” Spółka z o.o. w Koszalinie w ilości 23,07 m.b. Wartość umowy wyniosła 18,00 PLN.

AP M.ST. WARSZAWY

- Zasób dokumentacji osobowo-płacowej Archiwum Państwowego m.st. Warszawy powiększył się o 8,25 m.b. akt. Składa się na to dokumentacja dwóch nowych zespołów (5,35 m.b.) oraz dopływy do dwóch, już wcześniej przejętych. Łącznie przejęto 194 j.a. dokumentacji niearchiwalnej.

Opracowano dzięki współpracy:

G. Dąbrowski (AAN), J. Krochmal, H. Wajs (AGAD), K. Piątek (NAC), M. Jurgo-Puszcz (APDOiP), M. Kietliński (AP Białystok), E. Borodij (AP Bydgoszcz), E. Surma-Jończyk (AP Częstochowa), A. Welniak (AP Elbląg), L. Potykanowicz-Suda (AP Gdańsk), G. Schlender (AP Kalisz), K. Słysz-Szczucka (AP Katowice), W. Chlistowski (AP Koszalin), E. Szczepaniak (AP Kielce), M. Andrasz-Mrożek (AP Kraków), B. Ratajewska (AP Leszno), A. Gebert (AP Lublin), A. Drakoniewicz (AP Łódź), M. Koter (AP Olsztyn), J. Kornek (AP Opole), A. Piasta (AP Piotrków Trybunalski), K. Bańka (AP Płock), Z. Wojciechowska, (AP Poznań), M. Comber (AP Radom), J. Basta (AP Rzeszów), G. Welik (AP Siedlce), T. Radziwonowicz (AP Suwałki), M. Frankel (AP Szczecin), B. Herdzin (AP Toruń), A. Wajs (AP Warszawa), B. Kumor-Gomułka (AP Wrocław), Z. Bujkiewicz (AP Zielona Góra).

IV. SPRAWY KADROWE

Zmiany kadrowe w Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych

W dniu 15 maja br. weszło w życie Zarządzenie Nr 30 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2009 r. w sprawie nadania statutu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych (MP Nr 22, poz. 291). Zmieniło ono strukturę organizacyjną Naczelnej Dyrekcji: powstały 4 komórki organizacyjne, w tym 3 departamenty i 1 biuro, na czele których stanęli dyrektorzy. Zgodnie z ustawą o służbie cywilnej na stanowiska dyrektorów, będące wyższymi stanowiskami w służbie cywilnej, zostały przeprowadzone nabory. W wyniku naboru z dniem 1 lipca stanowiska dyrektorów Departamentów zostały powierzone:

- Pani Ewie Perłakowskiej (dyrektor Departamentu Kształtowania Narodowego Zasobu Archiwalnego),
- Panu Dariuszowi Grotowi (dyrektor Departamentu Organizacji, Udostępniania i Ewidencji),
- Panu Grzegorzowi Mędykowskiemu (dyrektor Departamentu Edukacji i Współpracy z Zagranicą).

Nieobsadzone pozostało stanowisko dyrektora Biura Dyrektora Generalnego. Pracami Biura kieruje osobiście Dyrektor Generalny.

W ramach Biura Dyrektora Generalnego funkcjonują: Wydział Administracyjny (naczelnik Ewelina Bielińska), Wydział Finansowy (naczelnik Irmina Siedlecka), Wydział Kadr i Szkoleń (naczelnik Marlena Podsiadły), Wydział Audytu Wewnętrznego i Kontroli (naczelnik Marek Marczuk), Dział Prawny (koordynator Stefan Cimaszewski), Dział Ochrony Informacji Niejawnych (pełnomocnik Jerzy Figurski).

Marlena Podsiadły (Wydział Kadr i Szkoleń, NDAP)